

אספקלריה

גליון י"ב | שבט תש"פ

ראי מבין כותלי המכון מדעי טכנולוגי להלכה

באספקלריית השעה

מאת ראש המכון הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א

בתוכן

באספקלריית השעה - לאכול מפריה ולשבו

מטובה.....1

מאת ראש המכון

הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א

מבעד לאספקלריה.....6

מהנעשה והנשמע בין כותלי המכון ומחוצה לו

בראי ההלכה.....10

שאלות נבחרות משולחן רבני המכון

על משמר השבת.....16

מכשור רפואי (ג) - זריקות ומשאבות אינסולין

באספקלריית העבר - המאיר לארץ (2).....20

עשרים שנות פעילות המכון עם חח"י

באספקלריית האמונה - מכתבים ל'גאנה'.....26

מאוצרותיו של הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל

רשימת מיחמים, מיחמי טרמוס וקומקומים

באיזור המכון.....32

מעודכנת לחודש שבט תש"פ

לאכול מפריה ולשבו מטובה

באמצעו של חודש שבט הבא עלינו לטובה, ביום חמשה-עשר בו, חל ראש-השנה לאילנות, היום שבו מתחלפת לה שנת המעשרות והערלה של פירות האילן הגדלים בארץ ישראל. דינם של הפירות שחנטו מיום זה ואילך שונה לגמרי מדינם של הפירות שחנטו עד לאותו היום, הן לגבי התרומות והמעשרות שיש להפריש מן הפירות והן לגבי דיני ערלה שנוהגים בפירות של אילן בשלושת השנים הראשונות לנטיעתו.

הטעם לכך הוא כפי שאמרו חז"ל (ר"ה ד:): "הואיל ויצאו רוב גשמי שנה", וכמו שמפרש על כך רש"י (שם ד"ה הואיל ויצאו וכו'): "שכבר עבר רוב ימות הגשמים, שהוא זמן רביעה, ועלה השרף באילנות, ונמצאו הפירות חונטין מעתה".

לפיכך, באשר להפרשת תרומות ומעשרות, לא ניתן להפריש אותם מפירות שחנטו עד לט"ו בשבט על פירות שחנטו מכאן ואילך¹, או להיפך. יתרה על כך, בשנים מסוימות משתנה ומתחלף מיום זה חיוב המעשר הנוסף, שיש להפריש, מלבד ה'מעשר הראשון' הקבוע, אותו מפרישים ונותנים ללויים, כאשר בשנתיים הראשונות שלאחר שנת השמיטה מפרישים יחד עמו גם את המעשר הנקרא בשם 'מעשר-שני', והחל מט"ו בשבט של השנה השלישית משתנה המעשר הנוסף של כל הפירות החונטים מיום זה והלאה למעשר הנקרא בשם 'מעשר-עני' וניתן לעניים, עד ליום ט"ו בשבט של השנה הרביעית לשמיטה, שבו משתנה שוב

המעשר של הפירות החונטים ממנו

והלאה, וחוזרים להפריש מהם את המעשר הנקרא בשם 'מעשר-שני' למשך השנתיים הבאות, הרביעית והחמישית לשמיטה, כשבט"ו בשבט של השנה השישית חוזרים שוב להפריש 'מעשר-עני' מהפירות החונטים מאותו יום, למשך כל השנה שלאחריה, וכך חוזר חלילה, במחזוריות קבועה של שש שנים, למעט בשנת השמיטה עצמה, שפירותיה פטורים מחיוב הפרשת תרומות ומעשרות.

גם דיני ערלה שבפירות הגדלים על האילן בשלושת השנים הראשונות לנטיעתו, שהם אסורים באכילה ובהנאה², נמשכים עד לט"ו בשבט של השנה הרביעית, כשרק הפירות שחנטו החל מט"ו בשבט של השנה הרביעית נחשבים כבר כפירות שנה רביעית,

2. וכן לגבי פירות השנה הרביעית, הנקראים בשם 'נטע-רבעי', שמותרים באכילה, אך דינם כדן פירות 'מעשר-שני', שנאכלים בטהרה רק בירושלים שבין החומות, או שהם מתחללים על מטבעות כסף, כפי שווים, אשר מעלים אותן לירושלים וקונים בהן דברי מאכל לאוכלם בטהרה בין חומות ירושלים. ובזה³ פודים ומחללים את הפירות אפילו על פרוטה אחת, או על פירות אחרים בשווי של פרוטה אחת לפחות, ומאבדים את הפרוטה או הפירות שנפדו בה מן העולם, וכפי שנתבאר כל פרטי ההלכות בזה בדברי הרמב"ם (פ"י מהל' מאכ"א הלכות טו-יח, ופ"ט מהל' מע"ש הלכות א-ז) ובשו"ע (יו"ד, סי' רצד סעיפים ו-ז).

1. דדרשינן בספרי (פר' ראה, פיס' נב): "עשר תעשר [את כל תבואת זרעך היוצא השדה שנה שנה - ג' הגר"א], מלמד שאין מעשרין משנה לחבריתה, אין לי אלא מעשר שני שבו דיבר הכתוב, מנין לרבות שאר מעשרות, ת"ל עשר תעשר" וכו'. ואמרין נמי בגמ' (בכורות נג:): "מה מעשר דגן מחדש על הישן לא" וכו', ופירש"י (שם): "דכתיב היוצא השדה שנה שנה, היוצא שנה אתה מעשר, ולא משנה זו לשנה שעברה, ולא משנה שעברה לשנה הבאה". וכן פירש"י (ר"ה יב סוע"א סוד"ה ליקט ירק): "שאין תורמין מן החדש על הישן, דכתיב שנה שנה". וכ"נ להלכה בדברי הרמב"ם (פ"ה מהל' תרומות הי"א): "אין תורמין מפירות שנה זו על פירות שנה שעברה, ולא מפירות שנה שעברה על פירות שנה זו, ואם תרם אינה תרומה, שנא' שנה שנה", ועי' בפ"י הרדב"ז (שם).

ומאחר ששנת המעשרות של פירות האילן נקבעת בט"ו בשבט לפי חנטתם א"א לתרום ולעשר מפירות שחנטו קודם ט"ו בשבט על פירות שחנטו לאחריו או להיפך.

שיצאו מכלל פירות ערלה.³

מטעם זה נוהגים להרבות ביום זה, יום חמשה-עשר בשבט, באכילת פירות האילן, ובמיוחד פירות ארץ-ישראל, ופירות של שבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ-ישראל, כפי שהובא בדברי הפוסקים (מג"א סי' קלא סקט"ז): "ונוהגין האשכנזים להרבות במיני פירות של אילנות", להראות, לגלות ולהודיע חיבתנו הרבה לארץ-ישראל, ארץ חמדה טובה ורחבה, ולפירותיה.

השבת הסמוכה תמיד לט"ו בשבט היא שבת פרשת בשלח, בה אנו קוראים את פרשת המן שאכלו בני-ישראל במדבר בדרך בצאתם ממצרים, במשך ארבעים שנה, עד לכניסתם לארץ-ישראל.

מתכונותיו המיוחדות של המן, לחם מן השמים, הוא שהיה נבלע באיברים ולא הוצרכו לעכלו בדרך העיכול הרגילה של מערכת בני המעיין, כמו שאמרו חז"ל (יומא עה:): "מחוספס... רבי יוחנן אמר דבר שנבלע במאיתם וארבעים ושמונה איברים (אינו יוצא מן המעיין - רש"י)... ארנב" מחספס (חסר, בגימטריה רמ"ח) כתיב... תנו רבנן לחם אבירים אכל איש... אלא מה אני מקיים אבירים, לחם שנבלע

3. וה"ה לגבי פירות נטע רבעי, שהפירות החונטים מט"ו בשבט של השנה הרביעית עד לט"ו בשבט של השנה החמישית דינם כפירות רבעי, ורק הפירות החונטים מט"ו בשבט של השנה החמישית הם כבר חולין גמורים. אלא שבכל עיקר ד"ז לענין שנות ערלה ורבעי כבר נחלקו הראשונים אם היינו דוקא בנטיעה שנטעו אותה מתחילתה מ"ד ימים ויותר קודם ר"ה, שכיון שהגיע ר"ה כבר עלתה לה שנה ראשונה של ערלה ומתחילים למנות לה שנה שניה, או אפי' בנטיעה שנטעו אותה בתוך מ"ד יום קודם ר"ה, שהשנה הראשונה לשנות ערלה מתחילה להימנות מר"ה. שדעת הרמב"ם (פ"ט מהל' מע"ש הלכות ט-יא) והראב"ד (שם ה"א) היא שדוקא בנטיעה שניטעה לפני מ"ד יום שקודם ר"ה שהקילו בה בתחילתה להחשיבה בר"ה הראשון שלאחר הנטיעה כאילו כבר עליה שנה ראשונה של ערלה החמירו עליה בסופה, שאינה יוצאת מכלל ערלה לאחר שלוש שנים או מכלל רבעי לאחר ארבע שנים עד לט"ו בשבט של השנה שלאחריה, אבל נטיעה שנטעו אותה בתוך מ"ד יום קודם ר"ה, שהימים הללו אינם עולים לחשבון כלל, ורק מר"ה מתחילים למנות לה את השנה הראשונה, די לה בשלוש שנות ערלה מלאות המסתיימות בר"ה של תחילת השנה הרביעית, וכן שנת נטע רבעי שלה מסתיימת בר"ה של תחילת השנה החמישית. וכן כתבו הראשונים (הרא"ש, בהל' ערלה, סי' ט) וגדולי האחרונים (עי' בפי' הרדב"ז ע"ד הרמב"ם שם בה"א בסו"ד, ובפני' ר"ה י. ע"ד רש"י שם ד"ה ופירות נטיעה אסורים, ובביאור הגר"א יו"ד סי' רצד סוסק"ג) גם בדעת רש"י. אבל דעת בעה"מ (בפ"ק דר"ה, בדף ב: מדפי הרי"ף, ד"ה מה"מ) והריטב"א (ר"ה י.) והר"ן (ר"ה שם, וכן בחידושו על הרי"ף שם בדף ב: מדפי הרי"ף) שלעולם לא מסתיימות שנות הערלה עד לט"ו בשבט של השנה הרביעית, וגם שנת נטע רבעי נמשכת עד לט"ו בשבט של השנה החמישית. וכבר נזכרו ב' הדיעות הללו להלכה בקצרה בשו"ע (יו"ד, סי' רצד ס"ה) ובט"ז (שם סק"ח וסק"י) ובש"ך (שם סק"י וסק"א) עיי"ש.

4. ראה גם מש"כ בס' 'פרי-צדיק' (לט"ו בשבט, אות ב, בסופו): "ולכן נוהגים ישראל לטעום מכל מיני פירות ביום זה, והיינו שע"י מנהג ישראל שהוא תורה מכניסין קדושה לאכילה, ועי"ז מתקנים כל האכילות שיהיו בקדושה... וכן מנהג ישראל תורה היא, שאם אינן נביאים בני נביאים הם (כמ"ש פסחים סו.), והוא מנהג נביאים, ויכולים להכניס ע"י מנהג ישראל קדושה בכל מיני פירות שיהיה רק מסיטרא דעה"ח, ויתוקן כל האכילות שיהיו בקדושה" וכ'.

במאיתם וארבעים ושמונה איברים⁵.

כבר הזכרנו בעבר, במסגרת זו⁶, כי תכונה מיוחדת זו של המן, שהחל לרדת בחודש אייר שלאחר יציאת מצרים⁷, היא שהוטבעה לדורות בימי חודש אייר, להיותם ימים מסוגלים לרפואה, ובמיוחד לבעיות עיכול ומחלות מעיים⁸.

5. וזה מכבר אמרתי לפרש עד"ז במה שאמרו חז"ל (עירובין פג:): לגבי שיעור חיוב הפרשת חלה: "תנו רבנן ראשית ערסותיכם, כדי עיסותיכם (שאתם לשים במדבר עומר לגולגולת - רש"י), וכמה עיסותיכם, כדי עיסת המדבר... מכאן אמרו האוכל במידה זו (של שיעור עומר לגולגולת, שהיא הכמות היומית של המן שירדה לכל נפש) הרי זה בריא (שאוכל כל צרכו - רש"י) ומבורך (שאינו אוכל יותר מדאי, וכתוב ונטן רשעים תחסר - רש"י), יתר על כן רעבתן, פחות מכאן מקולקל במעיו". מדברי רש"י שם נראה שמעלת ה'מבורך' של האוכל במידה מדויקת זו של כמות המן היומית היא היפוכו החיובי של האוכל יתר על כן שנקרא 'רעבתן', כי בעוד שעל ה'רעבתן' האוכל יתר על כן נאמר בכתוב (משלי יג, כה): "ובטן רשעים תחסר" הרי שהאוכל במידה זו נקרא 'מבורך' והוא בכלל תחילתו של הכתוב (שם): "צדיק אוכל לשובע נפשו". לאור זאת מסתבר, איפוא, כי מעלת ה'בריא' שנאמרה על מי שאוכל כל צרכו במידה זו היא היפוכו החיובי של האוכל פחות מכאן, שבעוד שהאוכל פחות משיעור זה הוא 'מקולקל במעיו' הרי שמי שמקפיד תמיד לאכול כל צרכו במידה זו הוא 'בריא' במעיו ובמערכת העיכול. יתכן בהחלט, כי גם זו מן התכונות שהוטבעו מעיסת המדבר שהיא המן, אשר היה נבלע בכל רמ"ח איברים ללא צורך במערכת העיכול, שהאוכל כל יום בקביעות כשיעור הכמות היומית של המן שאכלו בני ישראל במדבר הוא 'בריא' ואינו 'מקולקל במעיו'.

6. בעלון 'אספקלריה', גיליון ג, לחודש אייר תשע"ט.

7. כפי שעולה מסוגיית הגמ' (שבת פז:): ומדברי התוס' (שם ד"ה כאשר וד"ה וכתוב) שבט"ז לחודש אייר התחיל לרדת המן, וכן תניא בברייתא דסע"ר (פ"ה) עיי"ש, שעפי"ז פירש"י (בפר' בשלח, שמות טז, א, ובמס' קידושין לח. סוד"ה חסר שלושים) שבט"ו באייר כלתה החררה שהוציאו ממצרים ולמחרתו בט"ז באייר התחיל לירד המן. אך לעומת זאת עיוין בפירש"י (בפר' בשלח, שם לה) שכתב בתו"ד שבט"ו באייר ירד להם המן תחילה. וכבר עמדו בזה הרא"ם (שם, א) והשפ"ח (שם, לה). ועי' בזה גם בחי' חת"ס (שבת שם, בסוגיא דאתחומין איפקוד, ד"ה ולפ"ז) ובשו"ת חת"ס (חיו"ד, סי' רלג, ד"ה אמנם ידעתי).

8. כמו שכבר רמזו דורשי רשומות (עי' חי' חתם-סופר, שבת קמז:): כי חודש אייר הוא ראשי-תיבות של 'אני השם רופאך', להורות ולרמז שחודש זה הוא חודש מסוגל לרפואה. ועוד מובא (בני-יששכר, אייר, מ"א אות ה) כי 'אייר' בגימטריה 'ארך', שהוא לשון ארוכה ורפואה.

מקור לכך נמצא כבר בדברי חז"ל (שבת שם): "דאמר שמואל כולו שקייני מדיבחה ועד עצרתא מעלו (- כל משקי הרפואות מועילים במיוחד בין פסח לעצרת)". בדומה לזה אמרו חז"ל (שם קי:): "זיתום המצרי תילתא שערי ותילתא קורטמי ותילתא מילחא (- שליש שעורים, שליש כרכום ושליש מלח)... ושתי להו בין דיבחה לעצרתא (- ושונה משקה זה בין פסח לעצרת), דקמיט מרפי ליה ודפרי קמיט ליה (- מי שמעיו עצורים הם מתרפים ומי שמעיו רפויים הם נעצרים)".

על יסוד זה מובא בספרים הקדושים (ראה: חדא"ג מהרש"א, יבמות סב: סוד"ה מפני; 'אמרי-פנחס' השלם, לה"ק רבי פינחס מקאריין זי"ע, ח"א, תורה ומועדים, אות רכא; 'אוהב-ישראל', לה"ק מאפטא זי"ע, לשבת אחר פסח; 'בני-יששכר' שם, אות ג; פרי-צדיק, לר"ח אייר, אות ב בסופה) כי הימים שבין פסח לעצרת, ובפרט ימי חודש אייר, הם ימים מיוחדים

אשר עליהן אמרו חז"ל (זה"ק ח"ב, מא.) כי הן "מיכלא דמהימנותא" (- מאכל של אמונה), וכן אמרו עליהן (שם קפג:) כי הן "מיכלא דאסוותא" (- מאכל של רפואה). שכן קדושת המצות וקדושת המן לחם מן השמים משולבות זה בזה. כי מחד גיסא כבר אמרו חז"ל (קידושין לח.): "תניא אידך, ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה, וכי ארבעים שנה אכלו, והלא ארבעים שנה חסר שלושים אכלו, אלא לומר לך עוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן". וכן פי' רש"י בפרשת בשלח (שמות טז, לה): "ארבעים שנה, והלא חסר שלושים יום, שהרי בט"ו באייר ירד להם המן תחילה ובט"ו בניסן פסק... אלא מגיד שהעוגות שהוציאו ישראל ממצרים טעמו בהם טעם מן"⁹. אשר מזה מתבאר, כי עוד בטרם ירד המן מן השמים

9. הנה בזה"ק (רע"מ שם) איתא: "פקודא בטר דא לאכול מצה בפסח, בגין דאיהו דוכרנא לדרי דרין על רזא דמהימנותא". ועי' בלקו"ת להרב בעל התניא (פר' צו, בדרוש המתחיל להבין מ"ש בהגדה, אות ב): שכתב בתור"ד: "ולכן נק' בזהוה מיכלא דמהימנותא, וכ"כ (שם, בדרוש המתחיל ששת ימים, אות ג) בתור"ד: "וגם נק' המצה בזהוה מיכלא דמהימנותא... ולכן המצה היא מיכלא דמהימנותא: "וכו'. וראה גם מש"כ נכדו בעל הצ"צ בספרו 'דרך-מצוות' (מצות חמץ ומצה): "כי ידוע מ"ש בזהוה ויצא שהמצה היא מיכלא דמהימנותא, וכבר העירו על כך שלכאורה לא נמצא כן בזהוה"ק שם. ויעזיין עוד במש"כ שם "שע"י אכילת מצה תתחזק האמונה בלב נשמות ישראל, וכ"כ החינוך במצות סיפור יצי"מ כי הוא יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ואמונתנו, לפי שהוא לנו אות ומופת גמור בחידוש העולם, וכי יש אלוה קדמון חפץ ויכול פועל כל הנמצאות ובידו לשנות היש שיחפוף בו בכל זמן מן הזמנים, כמו שעשה במצרים, ששינה טבעי העולם בשבילנו כו', ועם שכתב דברו אלה עפ"י פשוט, דהיינו שע"י המצוות שנעשה בזכרון יצי"מ תקבע בלבבנו האמונה הזאת, כי אחרי הפעולות נמשכים הלבבות והאדם נפעל כפי פעולותיו, ע"ש מצוה ט"ז שהאריך בזה, מ"מ כבר הקדמתי לך במצות מילה כי אורייתא סתים וגליא, והוא כתב הנראה ממצוה זו בנגלה, ועפ"י הנסתר הנה באמת המצה יש בה הכח הזה לחזק האמונה מלבד הזכרון" וכו', יעזי"ש בדבריו שהרחיב בבאיור סגולת אכילת מצה לקבוע ולהשריש האמונה בלבבות ישראל. ועי' גם בס' 'בני-יששכר' (מאמרי חודש ניסן, מ"ח, אות א) שכתב בתחילת הדברים: "ונראה עפ"י מה שנתבאר בזהוה דמצה נקרא מיכלא דמהימנותא", ומש"כ שם בהמשך דבריו לבאר מה היא האמונה שמרמזת המצה.

10. ולכאורה יפלא, דמאי קושיא היא זו שלא אכלו את המן ארבעים שנה שלימות אלא ארבעים שנה פחות שלושים יום, והלא כך דרך התורה שלא להקפיד על חסרון קל ו"לעגל" המנין לסכום שלם, וגדולה מזו מצינו שנאמר בספירת העומר "תספרו חמישים יום" אע"פ שאין סופרים אלא מ"ט יום ותו לא, וכן נאמר לגבי מלקות "ארבעים יכנו", וקים להו לרבנן שאינו לוקה אלא ל"ט מלקות ארבעים חסר אחת, וא"כ כ"ש שאפשר להזכיר שם 'ארבעים שנה' על ארבעים שנה חסר שלושים יום. וכבר הקשה כן הבאה"ט (ס' תפט סק"י) עפ"י ד"ה רא"ש (פ"י דפסחים ס' מ) שכן דרך המקרא כשמגיע המנין לסכום עשירית פחות אחת מונה אותו בחשבון עשירית ואינו משיגה על חסרון האחד, והביא שם כמה דוגמאות לזה עיי"ש. ואשר יראה בזה, דלאו דוקא מכח הקושיא שלא אכלו ישראל את המן ארבעים שנה שלימות הכריחו חז"ל שהעוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן, דהא לפי דרך המקרא אין זו קושיא כ"כ וכנ"ל, אלא דהכי הוה קים להו לחז"ל בלא"ה והכי הוה פשיטא להו מסברא שהמצות שנצטוו לאוכלם לבלי צאתם ממצרים ונטלו עמם ביציאתם על שכמם משייריהם, או העוגות

תכונה מיוחדת נוספת שהיתה במן היא להשפיע ולהשריש בלבבות ישראל אמונה ובטחון בה' לשעה ולדורות.

על אותה שעה שנתבשרו בה בירידת המן נאמר בפרשת בשלח (שמות טז, ד): "ויאמר ה' אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתך אם לא". גם בפרשת עקב (דברים ה, ג) נאמר: "ויענך וירעיבך ויאכילך את המן אשר לא ידעת ולא ידעון אבותיך למען הודיעך כי לא הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם", ועוד נאמר (שם, טו): "המאכילך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען נסותך להטיבך באחריתך".

הרמב"ן (שמות שם) משווה בין כל הפסוקים האמורים, שעניינם אחד הוא: "אבל הוא כמו שאמר המאכילך מן במדבר אשר לא ידעון אבותיך למען ענותך ולמען נסותך להטיבך באחריתך, כי נסיון

ראש ישיבת פורת יוסף מרן הגאון רבי משה צדקה שליט"א מאזין לשיעורו של ראש המכון הגרא"מ הלפרין שליט"א

הוא להם שלא היה בידם מזון, ולא יראו להם עצה במדבר רק המן, שלא ידעו מתחילה ולא שמעו מאבותם, ויורד להם דבר יום ביומו וירעיבו אליו, ועם כל זה שמעו ללכת אחרי השם לא מקום לחם".

כך גם לדורות, כפי שנאמר בפרשת בשלח (שמות טז, לב): "ויאמר משה זה הדבר אשר ציוה ה' מלוא העומר ממנו למשמרת לדורותיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציא אתכם מארץ מצרים", כפי שמפרש רש"י (שם, על יסוד דברי חז"ל במכילתא על אתר): "לדורותיכם, בימי ירמיהו, כשהיה ירמיהו מוכיחם למה אין אתם עוסקים בתורה, והם אומרים נניח מלאכתנו ונעסוק בתורה מהיכן נתפרנס, הוציא להם צנצנת המן, אמר להם [הדור] אתם ראו דבר ה', שמעו לא נאמר, אלא ראו, בזה נתפרסו אבותיכם, הרבה שלוחין יש לו למקום להכין מזון ליראיו".

למעשה, נראה כי תכונותיו הסגוליות הייחודיות של המן נבעו ביסודן מכח המצות אותן אכלו בני ישראל בצאתם ממצרים,

ומסוגלים לרפואה מחולאים ומחלות שונות, הן מבחינה טבעית והן מבחינה סגולית.

בסימומה של פרשת המן, שבפרשת בשלח נאמר (שם, לה): "ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד בואם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד בואם אל קצה ארץ כנען". מן ההדגשה, החזרת ונשנית, שבני-ישראל אכלו את המן עד בואם אל ארץ נושבת, היא ארץ כנען, יש לנו ללמוד, כי המן, על כל סגולותיו, היה דרוש להם רק עד לכניסתם לארץ-ישראל. מכאן ואילך, הם יהיו ניזונים מפירות הארץ הקדושה, ארץ-ישראל, אשר הם לכשעצמם מכילים את כל הסגולות הרוחניות.

הוא אומר, פירות ארץ-ישראל הם המשכם הישיר של המן, לחם מן השמים¹⁴, אשר היו המשך למצות שהוציאו עמם בני-ישראל ממצרים, על קדושתן ושלל סגולותיהן הרוחניות.

וכך כתב המקובל האלוקי בעל ה'חסד-לאברהם' (מעין שלישי, עין הארץ, נהר כא): "הנה יש להקשות למה בארץ-ישראל יגרע ממנו המן הרוחני, ויש לומר כי הטעם לזה הוא כי במדבר אין פירותיהם

(ח"ב, עמ' 520, לפסח תק"ס, בתחילתו).

וראה עוד מש"כ השפ"א (פסח, תרמ"ג, סוד"ה בפסוק) לגבי שיירי מצה ומרור שהוציאו עמם ממצרים: "והנה שיירים אלו היה להם הכנה למאכל המן, שניתן להם אח"כ לחם מן השמים שמלה"ש אוכלין אותו". ועוד יש הרחבת דברים בזה בס' 'מאור-ושמש' (להפסדת יום א' של פסח) יעווי"ש"ה.

14. גם על א"י מצינו מעלה זו של 'מן השמים', כדכתיב (דברים יא, י-יא): "כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה לא כארץ מצרים היא אשר יצאתם משם אשר תזרע את זרעך והשקית ברגלך כגן הירק, והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים", אשר מחד גיסא כתוב זה בשבחה של א"י מדבר, וכמשאחז"ל (תענית י): "ת"ר א"י נבראת תחילה וכל העולם כולו נברא לבסוף... א"י משקה אותה הקב"ה בעצמו וכל העולם כולו ע"י שליח... א"י שותה מי גשמים וכל העולם כולו מתמצית" וכו', ועי"ש בדבר המהרש"א בחדא"ג שכתב: "כל אלו הדברים למעלת א"י נאמרו, כמפורש באורך בדברי ע"י בשם הרשב"א, ואקצר בזה, והוא שהשגחתו ית' ב"ה הוא בכל דבר יותר בא"י... והשיב בהשגחת א"י בענין מטר, שמשקה א"י בעצמו, כי היא נחלתו וחבלו, ושאר ארצות משקה ע"י שליח, דהיינו שרי אומות שלמעלה ומזלות שלהם... ועוד השיב בהשגחת השי"ת שהיא שותה מי גשמים" וכו'. אך לאידך גיסא נאמרה כאן גם אזהרה על שמירת התורה והמצוות כדי לזכות למטר השמים, כדברי הרמב"ן (שם, י): "ופשוטו של מקרא בדרך האזהרות נאמר, שאמר להם ושמרתם את כל המצוה וירשתם ארץ זבת חלב ודבש, כי ה' יתן מטר ארצכם בעתו והארץ תתן יבולה, אבל דעו לכם שאינה כארץ מצרים להשקות אותה ברגל מן היאורים ומן האגמים כגן הירק, רק היא ארץ הרים ובקעות למטר השמים תשתה מים, לא בענין אחר, וצריכה שידרוש אותה תמיד במטר, כי היא ארץ צמאה מאד וצריכה מטר כל השנה, ואם תעברו על רצון ה' ולא ידרוש אותה בגשמי רצון הנה היא רעה מאד לא תזרע ולא תצמיח ולא יעלה בה כל עשב בהריה" וכו'. שכל זה הוא ממש כענינו של המן, שמצד אחד היה מורה על חיתתן של ישראל, אשר "הנני ממטיר לכם לחם מן השמים, ומצד שני היה זה "למען אנחנו הילך בתורתך אם לא", וכמו שהבאנו מדברי הרמב"ן בפר' בשלח.

עוד מצינו דברים נפלאים ביותר במעלתה של א"י בדברי הספורנו בפר' בהר (ויקרא כה, כג) שפי': "והארץ לא תמכר לצמיתות, הקרקע הנעבד, כי לי הארץ, הגליל הוא ארץ ה', כי גרים ותושבים אתם עמדי, באותו הגליל, שאינו בכלל והארץ נתן לבני האדם", שהעולה מדבריו כי א"י היא בכלל 'השמים שמים לה' ולא בכלל 'והארץ נתן לבני אדם'.

כבר זכו ישראל להרגיש את טעמו, הן בעוגות מצות שאפו מן הבצק אשר הוציאו ממצרים, והן בשיירי המצות שנשאו על שכמם צורות בשמלותם, כמו שפי' רש"י בפרשת בא (שם, יב, לד): "משארותם, שיירי מצה ומרור, על שכמם, אף-על-פי שבהמות הרבה הוליכו עמם מחבבים היו את המצוות"¹¹. ולאידך גיסא לאחר שכלו העוגות והמצות¹², כלשון רש"י בפרשת בשלח (שם, טז, א): "לפי שבו ביום כלתה החררה שהוציאו ממצרים והוצרכו למן", הוטבעה קדושת המצות וסגולתן הרוחנית - כולל כל סגולותיהן לרפואה ולאמונה - במן שהחל לרדת להם מן השמים¹³.

מצות שאפו במדבר מבצקם שלא הספיק להחמיץ כי גורשו ממצרים ויצאו על פי ד' למדבר בארץ לא זרועה, וניזונו מהם ס"א סעודות, בודאי כבר היה בהם טעם מן שזכו לו לאחר שכלתה החררה, ורק רצו להעמיד ולייסד זאת בדרך דקדוק מתוך חשבון המקראות.

11. והנה מנהג ישראל קדום הוא להשאיר מעט משיירי האפיקומן בליל הסדר לשם שמירה בכל ימות השנה, ומקורו טהור בדברי גדולי הפוסקים, המג"א (סי' תק"ס"ז) והח"י (סי' תע"ז סק"ג) והבאה"ט (סו"ס תע"ז) והשע"ת (שם סק"ד) עיי"ש. ועי' בדברי השפ"א (פסח, תרנ"ב, ד"ה ליל שמורים) בפ' הכתוב בפר' בא (שמות יב, מב): "ליל שמורים הוא לד' להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה לד' שמורים לכל בני ישראל לדורותם", כי בכל שנה נשאר שמירה מלילה זו ליל פסח על כל ימות השנה, וזה הרמז באפיקומן, להשאיר חלק מהמצה על כל השנה. וכבר נזכרו בספח"ק סגולות שונות שע"י שמירת האפיקומן (ראה: מקו"ח לבעל החו"י, סי' תע"ז ס"ב, שהוא מסוגל לשמירה על הדרך; כה"ח שם, אות ו, שהביא שהוא שמירה ליורדי הים האניות). וראה עוד בס' 'מאור-ושמש' (רמזי פסח, סוד"ה עוד ירמז), שתיבת 'אפיקומן' רומזת שע"י יורד שפע פרנסה, וגם 'אפיקמן' בגימטריה 'רפא', לרמז שיורד ע"י רפואה שלימה לכל חולי ישראל.

וכידוע דלשון 'אפיקומן' הוא כמו שפירשו רש"י (פסחים ק"ט: ד"ה וגוזליא לאבא) ורשב"ם (שם, סוד"ה אמר רב וד' כגון ארדילאי) הוא מלשון 'אפיק' (- הוציאו) מן (-) 'מנייכו' - כלים או מיני מתיקה). וכבר פירשו עד"ז (ע"י בס' 'ברית-כהונת-עולם', מאמר מצות, פ"ו) שמכאן רמז להוצאת ושמירת האפיקומן לשם שמירה בכל ימות השנה. לאור כל האמור יש להוסיף עוד, דשם 'אפיקומן' רומז ל'אפיקו מן', שכשם ששיירי המצה שהוציאו עמם ממצרים טעמו בהם טעם מן כך בכל שנה ושנה אפשר להוציא ולשייר ממצת האפיקומן לשמירה, ולטעום בה מעין טעם מן של שמירה מכל צרה וצוקה ומכל נגע ומחלה וסגולה לרפואה.

12. ועי' היטב במה שפירש"י בפר' בשלח (שמות טז, א) לגבי החררה שהוציאו עמם ממצרים עד שכלתה והוצרכו למן: "למדנו שאכלו משיירי הבצק ששים ואחת סעודות" וכו', ויש שגורסין שם בדבריו: "שאכלו משיירי המצה", ובפ' הרא"ם (שם) הרחיב בביאור ב' הגירסאות, אם ניזונו כל אותם שלושים יום משיירי הבצק שאפו בצאתם ממצרים או משיירי המצה שהוציאו עמם על שכמם.

13. וכדמות ראייה קצת לזיקה שבין קדושת המצות לקדושת המן וסגולותיהן הרוחניות ניתן למצוא בדברי המג"א (סי' תע"ז סק"ד): "הא לחמא, לישנא דקרא דכתיב למען יראו את הלחם אשר האכלתי אותם וגו', ואין לשבש הנוסחא ולומר כהא לחמא או הא כלחמא (מהרי"ב, ד"מ, מט"מ), פי' דיש שאין רוצין לומר הא לחמא משום שאין אותו הלחם ממש שאכלו ישראל, ולכן מביא ראייה דכתיב בקרא למען יראו את הלחם אשר האכלתי וגו', והרי אין זה הלחם שאכלו, שהרי אותו שאכלו כבר אכלוהו, אלא דוגמת הלחם, ה"נ דוגמת הלחם" וכו'. וראה מש"כ בזה בדרשות חת"ס

אספקלריה

באספקלריית השעה
המשך מעמוד קודם

מכון מדעי טכנולוגי להלכה

טנא מלא ברכות

למורנו ורבנו

תל תלפיות שהכל פונים אליו ונהנים ממנו עצה ותושיה

איש האשכולות

מורא דשמעתתא מריה חטיה בעל אסופות ובעל אגדה

ענף עץ אבות ברא כרעיה דאבוה,

ראש המכון

הגאון רבי **אברהם משה הלפרין** שליט"א

ראב"ד בד"ץ אונגוואר ירושלים ורב דקהילות חסידים רמות פולין

ועמו הרבנית **מנב"ת** תחי'

לרגל שמחת נישואי בנו היקר

הרב **חיים דוד** שליט"א

מבחירי ישיבת פוניבז' המעטירה

עב"ג שתחי'

ויהי רצון קמיה שמיא

שיעלה הזיווג יפה

ויתאחדו על שולחנם תורה וגדולה

ויזכו לראות דורות ישרים מבורכים

ושלא ימוש ספר התורה הזה מפיהם ומפי זרעם

בהרבצת תורה והפצת הוראה לכל בית ישראל

אמן ואמן

כעתירת

רבני המכון, המהנדסים והעובדים

כדאי לקבל את רוחניותה של הקדושה, כי אין גוף טמא נעשה כלי לקבל רוחניות הקדושה, ואם היתה הקדושה ההיא בפירותיהם ובמזונותיהם היה הכל ניתן בלי קדושה חלילה, וזה אינו עניין כלל, ועל-כן נתן להם הקדוש-ברוך-הוא המן מן השמים, אמנם פירות ארץ-ישראל הם על-ידי הקדושה, ואותן הרוחניות שהיה ראוי אל המן נתלבש בפירות הקדושים ההם, ועל-כן לא היה מן בארץ-ישראל כי אם במדבר.

גם בעל ה'שפת אמת' (בשלח, תרנ"ו, תרנ"ח) משווה בין קדושת המן שירד במדבר לבין קדושתם של פירות ארץ-ישראל, כשהוא מוצא כמה נקודות מקבילות ביניהם. אחת המקבילות, אותן הוא מזכיר בדבריו, היא השפעת קדושת המזון על הזכיה לתורה, "כי כפי מזון האדם כך זוכין לתורה, כפי קדושת המאכל". בהקשר לכך הוא מציין, כי כשם שאמרו חז"ל (מכילתא, פר' בשלח, פר' ב): "מכאן היה רבי שמעון-בן-יוחאי אומר לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן"¹⁵ וכו', כך גם אמרו חז"ל (ב"ר פר' טז, ד): "וזהב הארץ ההיא טוב, מלמד שאין תורה כתורת ארץ-ישראל ולא חכמה כחכמת ארץ-ישראל".

אלו הם, למעשה, דברי הב"ח (או"ח, סי' רח, ד"ה וכתב עוד וי"א ונאכל מפריה) המרטיטים על ברכה מעין שלוש, שנתקנה על פירות ארץ-ישראל: "הלא קדושת הארץ הנשפך בה מקדושת הארץ העליונה היא נשפעת גם מפירותיה שיונקים מקדושת השכינה השוכנת בקרב הארץ... ועל-כן ניחא שאנו מכניסין בברכה זו ונאכל מפריה ונשבע מטובה, כי באכילת פירותיה אנו ניזונים מקדושת השכינה ומטהרתה ונשבע מטובתה".

דורשי רשומות היו אומרים כי ראשי התיבות של חודש 'שבט' הן ש'נתבשר ב'שורות ט'ובות.

ארשה לעצמי להשתמש בבמה זו לבשורות טובות, ולנצל את ההזדמנות להזמין את כל ידידינו ומכרינו, ידידי ומוקירי המכון בעבר ובהווה, להשתתף עמנו בשמחת נישואי בנו היקר הי"ו, שתתקיים בעזרת השם ביום שלישי, ב' לחודש שבט (28 בינו') הבא עלינו לטובה, באולמי גן הדסים, מודיעין עילית.

יתן ה', כי תמיד נזכה כולנו לבשר ולהתבשר אך ורק בבשורות טובות.

15. ועוד איתא התם בהמשך הדברים: "לא ניתנה תורה לדרוש אלא לאוכלי המן, ושניים להם אוכלי תרומה", אשר גם קדושת פירות תרומה הם מפירות א"י דוקא, ודו"ק בזה.

קול ששון
קול חתן

נעלה את ירושלים על ראש שמחתנו

בשבת ותודיה להשי"ת על כל הטוב והחסד אשר במלנו
שרחיינו וקיימם והגיענו לזמן הזה, הננו מתכבדים להודיע לכם
להשתתף בשמחת נישואי בנינו היקרים

הכלה
החתן

אסתר תחי'

עב"ג

חיים דוד י"ו

שתתקיים בעזרת הש"ת בשעת טובה ומנוחה
ביום שלישי לסדר י"ג חג די למי פרישת בוז
בי לחודש שבט תש"פ

באולמי "גן הדסים" רח' דרך קריית ספר, מודיעין עילית
החופה א"ת בשעה 6:30 בערב
משמח לרחיכם הטחנתים בשמחתנו

הוריגסל

משה יהושע בויאר
ורעיתו
מודיעין עילית

הוריגסל

אברהם משה הלפרין
ב"מחיר המון רב לי יצאנו וביד

ורעיתו
ירושלים

בשמים ממעל ועל הארץ מתחת

קבוצה של כשלושים סטודנטים יהודים שומרי מצוות מארגנטינה, השוהים לתקופת לימודים וחיזוק בישיבת 'אש-התורה' שבירושלים העתיקה, הגיעה לביקור וסיור לימודי בין כותלי המכון, יחד עם מארחיהם ומלוויהם במהלך שהותם בארץ.

ראש המכון הגר"מ הלפרין שליט"א בהרצאתו בפני הסטודנטים

הם הגיעו במטרה לשמוע מקרוב על ההתמודדות היומיומית עם כל אתגרי התקופה בעקבות התפתחות המדע והטכנולוגיה לענפיהם השונים, ולהיווכח במו עיניהם כיצד ניתן להקפיד על קלה כבחמורה, באורח חיים תורני וקיום מצוות בהידור, על כל פרטיו ודקדוקיהן, גם בעידן המודרני המתקדם. ולא זו בלבד, אלא שלא פעם מתגלות אפשרויות לרתום את כל חידושי המדע לטובת שמירת התורה וההלכה בקפדנות רבה.

בחלקו הראשון של הביקור הם האזינו בדריכות ובקשב רב לדבריו של ראש המכון, הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א, שבמשך שעה ארוכה סקר בפניהם את מכלול הפעילות הענפה המתבצעת מבין כותלי המכון וחובקת זרועות עולם, בכל התחומים ובכל המישורים.

הגר"מ הלפרין הזכיר בפתח דבריו את אמרת השפר שהיתה שגורה בפיו של אביו הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, שעמד בראש המכון והתווה את דרכו במשך למעלה מיובל שנים, כי תחומי פעילות המכון משתרעים למן 'השמים ממעל' ועד 'לארץ מתחת', להודיע 'כי ד' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת'.

הוא היה נוהג להשתמש בזאת, בדרך מליצית, על מרחב הפעילות העצומה, החל מעיסוק 'בשמים ממעל', בייעוץ לחוקרים ומדענים העוסקים בשיגור לוויינים וחלליות לחלל החיצון, בכל הנוגע לתפעולם ותפקודם בשבתות ובמועדים, למן לווייני 'עמוס', על גלגוליו השונים, ועד לחללית הישראלית

במהלך ההרצאה

'בראשית', ששוגרה אשתקד והיתה אמורה לנחות על אדמת הירח סמוך לכניסת השבת, אך התרסקה במהלך נחיתתה, דרך השאלה המרתקת שהפנה בשעתו למכון האסטרונאוט הישראלי הראשון, אל"מ אילן רמון ז"ל, בדבר קביעת זמני היום וקיום המצוות התלויות בזמן בחלל, וכמובן שאלות שונות הקשורות בטיסות, כולל בעיות מיוחדות של טומאת כהנים, בהטסת נפטרים במטוס או בטיסה מעל בתי עלמין, וכלה בעיסוק בשאלות הלכתיות שונות ש'על הארץ מתחת', ויתר על כן 'במים מתחת לארץ', כמו הפעלת צוללות בשבתות ובמועדים, כולל שאלות ספציפיות של שימוש בשבת במי ים שהותפלו בצוללת בשבת עצמה, בהזכירו גם את

התגלית בדבר השימוש שעושים בצוללות של חיל הים האמריקאי בהגברת קול פניאומאטית, ללא שימוש בשום אלמנט חשמלי, על-מנת שהתשדורות הפנימיות לא יוכלו להיקלט בהאזנות חיצוניות, דבר שאושש מאד בשעתו את היתכנות הרעיון המהפכני של הגר"מ הלפרין זצ"ל, לפיתוח מערכת אקוסטית פניאומאטית מהודרת, שתותאם לשימוש בשבת בהיכלי ענק של בתי כנסיות ובתי מדרשות ובמרכזים יהודים קהילתיים גדולים.

המשך מעמוד קודם

בתווך, בין העיסוק בשאלות הלכתיות ש'בשמים ממעל' לבין העיסוק בשאלות אחרות ש'על הארץ מתחת', מתעסקים בין כותלי המכון, דבר יום ביומו, במכלול כביר, רחב היקף, של מאות ואלפי נושאים, שאלות ובעיות, הקשורות לכל תחומי המדע והטכנולוגיה שעל-פני כדור הארץ, בכל רחבי תבל.

במהלך הסיור בתערוכת המכון

עם תום ההרצאה המרתקת סייר עמם ראש המכון שליט"א בתערוכה הקטנה הממוקמת בכניסה למבנה המכון, והציג בפניהם כמה דוגמאות של פיתוחים חדישים, שנועדו לאפשר שימוש במכשור חשמלי מתקדם בשבת בצורה מהודרת ללא כל חששות.

הסטודנטים האורחים, המשתלמים ומתמחים בשגרת חייהם כל אחד במקצוע אחר ובתחומים מדעיים שונים זה מזה, הופתעו

מאד מהמגוון העצום של הנושאים המדעיים והטכנולוגיים, בהם עוסקים בין כותלי המכון, אשר לכולם משתדלים לספק תשובות הלכתיות מלאות, והתבטאו כאיש אחד כי הביקור נסך בהם עידוד רב ותרם להם להתחזקות באמונה מתמדת בקדושת התורה ונצחיותה.

במערכות השבת

במטרה לפתח מערכות אבטחה מתקדמות, לשימושם המהודר של שומרי שבת מקדשי שביעי ללא כל חשש, הגיע ר' מנדי קוריץ, בעליה של חברת 'קוריץ מערכות', לפגישה עם ראש המכון, הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א.

בפגישה החשובה, שהתקיימה בין כותלי המכון, השתתף גם הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר, מרבני המכון, ונידונו בה בהרחבה וביסודיות רבה מספר נושאים של מערכות אבטחה שונות, כמו מכשירי אזעקה, מצלמות אבטחה, וכן שימושים שונים במערכות 'בית חכם'.

בנוגע למצלמות אבטחה בשבת, הועבר לידי ר' מנדי מסמך מפורט, עם הוראות מדויקות ליישום, המבוססות על תשובתו ההלכתית הידועה של הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל, בספרו שו"ת 'מעשה-חושב' (ח"ח, סי' א), שיאפשרו שימוש

לכתחילה במצלמות אבטחה, כאשר עתה, עם הסכמתה ויכולתה של חברת 'קוריץ מערכות' לבצע את כל שורת ההוראות ההלכתיות המורכבות וליישם אותן בפועל, נפתחה לראשונה הדרך להתקנת מצלמות אבטחה שניתן יהיה להשתמש בהן גם בשבתות ובמועדים ללא כל חשש.

גם בנוגע למכשירי אזעקה בשבת, סוכם להעביר לידי את הוראות והנחיות המכון, המיושמות כבר בחברות אחרות, ולבדוק יחד את האפשרות להתאים אותן גם למכשור מתקדם מסוגים שונים.

ואילו באשר למערכות 'בית חכם', נידונו מגוון אפשרויות, בהן ניתן 'לרתום' את המערכות הללו, ולהשתמש בהן בדרך מושכלת לחיזוק שמירת השבת באמצעות תכנון מוקדם מערב-שבת.

רהיצה בהמין

בדין עם מר רונן תדמור על מערכת 'אמנון' שפיתח

במהלך הדיון

בהפנייתו של הראשל"צ הרב הראשי לישראל, הגאון הגדול רבי יצחק יוסף שליט"א, הגיע מר רונן תדמור ממונטריאול אל המכון המדעי טכנולוגי להלכה, על-מנת להציג בפני ראש המכון, הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א, את המערכת המתוחכמת, אמנון 18, שפיתח לשימוש במים חמים בשבת, לצורך רחצה באופנים המותרים, ללא כל חשש שהוא, לא של בישול המים הקרים הנכנסים למערכת, ולא של השפעה עקיפה על הפעלת מערכת החימום.

במערכת זו, שהיא מתוחכמת מאד מבחינת הפונקציות והאפשרויות הגלומות בה מצד אחד, ופשוטה ביותר לתכנות והכנה לשימוש מערב-שבת מצד שני, כבר זכתה לברכתם ואישורם של כמה מחשובי הרבנים ופוסקי ההלכה ברחבי ארה"ב וקנדה.

עתה, הגיע מר תדמור ארצה וביקש את אישורו של כב' הראשל"צ הגר"י יוסף שליט"א, אשר הפנה אותו תחילה, כאמור, לבדיקת המערכת במכון המדעי טכנולוגי להלכה, והתנה את אישורו בקבלת אישורו ההלכתי המוקדם של המכון.

מר תדמור נועד לפגישה ממושכת עם ראש המכון הגרא"מ הלפרין, ועם הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר, מרבני המכון, שבמהלכה שמעו מפיו הסברים מפורטים על פעילות המערכת הייחודית, שאלו את שאלותיהם והעירו את הערותיהם, כשהם מגבשים יחדיו את תנאי השימוש המדויקים שיעמדו בכל דרישות המכון.

במקביל, התכתב ראש המכון הגרא"מ הלפרין עם הגאון המפורסם רבי יהונתן בנימין וייס שליט"א, גאב"ד מונטריאול, שכבר אישר בשעתו את השימוש במערכת, בנוגע למספר דרישות ופונקציות מסוימות שהוטעו בשעתו במערכת החימום.

מעלין בקודש

20 ביט' 2020

מהנדסי חברת המעלות 'קונה', המעוניינים להתחיל בבניית מעלות שבת מהודרות, לפי כל הנחיות המכון המדעי טכנולוגי להלכה ובאישורו ההלכתי, כולל מעלות חדישות מסוג MRL, הגיעו לפגישה מיוחדת עם מהנדס המעלות הבכיר של המכון, מר דוד בנעט, בביתו שבכפר הרואה, יחד עם הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר שליט"א, מרבני המכון.

במהלך הפגישה הממושכת פרס בפניהם מר בנעט הישיש את מכלול הבעיות הכרוכות במעלות בשבת ואת הדרכים הפרטניות להתמודדות ופתרון כל אחת מהן בצורה מושלמת, כשבין היתר נידונו שם גם נושאים כמו אנקדורים מיוחדים החולשים על פיקוד המעלית, מתקני עומס סרק לפירוק זרם החשמל העלול להיווצר כתוצאה מירידה במעלית, אינדוקטורים ספציפיים המאתרים את מיקומה של המעלית, מתקני שקילה, וכן מראי קומות וכיווני נסיעה.

המשך בעמוד הבא

המשך מעמוד קודם

צוות מהנדסי חברת 'קונה' השתוממו לנוכח שליטתו האבסולוטית של המהנדס מר בנעט, שגילו נושק כבר לשנת המאה לאורך ימים ושנים טובות, בכל רזי המעליות לפני ולפנים, ובכל חידושי הטכנולוגיות החדישות המתקדמות ביותר, בצלילות הדעת ובתפיסה מהירה.

סוכם כי החברה תעביר בהקדם מפרטים וסכמות אלקטרוניות של הרכיבים החדשניים, על כל האלמנטים המתקדמים, בהם היא משתמשת, כשבמקביל המכון ימסור את חוות דעתו והנחיותיו ההלכתיות הפרטניות כלפיהם.

ויאר את הלילה

לקראת ייצור של ה'דור החדש' של מנורות הלילה, הכוללות אלמנטים חדישים, הגיע מר אבי סהרה, בעליה של חברת 'אור לשבת', לפגישה עם ראש המכון הגאון רבי אברהם משה הלפרין שליט"א, על-מנת להציג בפניו את הרעיונות החדשניים ולקבל את חוות דעתו בנוגע לאפשרויות השימוש בהם בשבת.

ראש המכון הגרא"מ הלפרין, יחד עם הרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר, שהשתתף גם הוא בפגישה, בחנו היטב את כל הרעיונות שהוצגו בפניהם, והתברר כי הם רק עשויים לסייע להשתמש במנורות השבת ללא כל חשש, ונתנו לו את ברכת

מר אבי פרהמנד מציג בפני ראש המכון הגרא"מ הלפרין שליט"א והרה"ג ר' יוסף הילדסהיימר את הרעיונות ל'דור החדש' של מנורות הלילה

הדרך לייצר אותם בהצלחה, בפיקוח המכון והנחיותיו ההלכתיות.

ודבר ד' מירושלים

קבוצה של כשלושים וחמשה בחורי ישיבה דוברי אנגלית מ'ישיבה גדולה וושינגטון' הגיעו לביקור וסיור לימודי במכון. את פניהם קיבל הרב שמואל שטראוס, שהרצה בפניהם באנגלית שוטפת על נושאים הלכתיים שונים, בהם מתעסק המכון, תוך כדי הדגמות מעשיות מרתקות, וגם סייר עמם במשך שעה ארוכה בתערוכת המכון, שם הציג בפניהם שורת פיתוחים מעניינים שפותחו בין כותלי המכון, או על-פי הוראותיו והנחיותיו ההלכתיות, כדי לאפשר שימוש במכשור טכנולוגי חדשני לפי כל דקדוקי ההלכה.

הבחורים המבקרים גילו התעניינות רבה במהלך הביקור, השתתפו ושאלו שאלות ענייניות רבות, עליהן גם קיבלו הסברים ותשובות מלאות.

אספקלריה

בראי ההלכה

שאלות נבחרות משולחן רבני המכון

שבת בבית הורים שאינם שותו"מ

לרבני המכון שלום וברכה,

משפחתנו בתהליכי חזרה בתשובה. אני והילדים כבר שומרים שבת, בעלי לצערי עדיין לא. בכל מקרה, בבית אנחנו שומרים שבת, מניחים את הכל על הפלטה מערב שבת ומכוונים את התאורה והמזגנים עם שעוני שבת. הבעיה מתעוררת כאשר אנחנו נוסעים להתארח אצל ההורים לשבת. הם אמנם מאד מתחשבים בנו וגם מניחים את האוכל על פלטה מערב שבת, אבל לעצמם הם מחללים לצערי את השבת: מדליקים ומכבים את האור והמזגנים וגם שומעים מוזיקה וצופים בטלוויזיה. האם אנחנו עוברים איסור בזה שאנחנו רואים חילולי שבת?

אציין שמאד חשוב לנו הקשר איתם, אבל מצד שני אנחנו לא רוצים שהדבר ייחשב שאנחנו מחללים שבת. תוכלו בבקשה להדריך אותנו מה מותר ומה אסור בסיטואציה הזו?

אורלי א.
מודיעין

תשובת רבני המכון:

שלום לכם

ראשית, אנחנו מלאי הערכה להתקרבותכם הנחושה והאמיצה, ואנחנו בטוחים שהאור שאת והילדים מפיצים סביבכם יגרום לכל יקיריכם להצטרף עד מהרה לתהליך. באשר לשאלה:

1. עצם ראיית חילולי שבת אין בה איסור מהותי, ואינה נחשבת כחילול שבת. אבל היא משפיעה על הנפש, גורמת לזלזול בקדושת השבת, ובוודאי עלולה להזיק לילדים וחינוכם ולדרדר חלילה את התהליך המבורך שהתחלתם בו - לאחר. (אנחנו מבינים שבבית הבעיה הזו לא קיימת כל כך, על אף שהאב לא שותף עדיין לתהליך).

2. מצד שני, יש עניין של כיבוד הורים, ויתכן כי דווקא המאור שבה - בתורה ובשבת - יחזירם למוטב, מה

גם כשיבחינו בהליכותיהם של הילדים-נכדיהם, המתחנכים באור התורה. יתכן גם כי עלולה להיות בעיה של שלום בית, אם תסרבו להזמנתם, בעוד שאבי המשפחה עדיין לצערנו לא חזר בתשובה. 3. ההצעה שלנו היא, לקבל את הזמנתם, מבלי לפגוע בהם חס ושלום! אולי כדאי בדרך כבוד להוביל לכך שסבא וסבתא יגיעו יותר אליכם ולא ההפך. את הילדים יש להדריך בעדינות כי הסבא והסבתא עדיין לא זכו לאורה של תורה, ולכן הם מתנהגים כך לצערנו, אך כמובן שאנחנו אוהבים ומכבדים אותם באשר הם.

4. יחד עם זאת, יש להשתדל עד כמה שניתן למעט בראיית חילולי השבת, באמצעות יציאה לטיול רגלי, העסקת הילדים בדרכים שונות, וראוי לעשות כך. חשוב גם לשוחח עם הילדים בנעימות, בדרך לבית ההורים, בעת שהותכם שם, ובדרך חזרה, על קדושת השבת וזכותם הגדולה של שומריה, על מנת להכהות, ככל האפשר, את הרשמים האחרים.

5. ככל שכוונתכם תהיה רצויה ומעשיכם יהיו רצויים, באיזון מלא בין קדושת השבת לכיבוד

הורים, כך תזכו אכן לראות רוב נחת מילדיכם. 6. כמובן שבכל שאלה הלכתית שמתעוררת וכן כאשר יש צורך במתן פתרונות במצבים מורכבים, רבני המכון ישמחו להיות לכם לעזר.

בברכה מרובה

גילוח בתער מתחת לגרון

שלום לכם הרבנים

כבר עשרות שנים שאני מגלח את זקני במכונת גילוח. בשנה האחרונה, כנראה עקב גילי המתקדם, נגרמים לי בכל פעם פציעות ושטפי דם מתחת לגרון, בצוואר ובחלקו העליון של החזה, כתוצאה מהגילוח במכונה. גם לאחר שהחלפתי למכונת גילוח אחרת נמשכת תופעה זו.

הסטת תריסי מזגנים בשבת

לכבוד ידידי הג"ר אברהם משה הלפרין שליט"א
שלום וברכה

אבקש לשמוע חו"ד בנושא חשוב דלהלן:

אמר לי חשמלאי המתפלל אצלנו בבית הכנסת, שאם מזיזים את התריס של המזגן זה משנה את פעולת המזגן, היינו את התרמוסטט, מכיון שיש הבדל במידות החום והקור (בביהכנ"ס) בין החלק העליון של החדר לחלק התחתון, וזה בין בחימום ובין בקירור. האם אכן זה נכון? ואם כן כמדומני שהעולם לא יודעים מזה.

בתודה מראש

הרב משה ש.

בני ברק

תשובת רבני המכון:

למעכ"ת שליט"א

שלו' רב לאוהבי תורתך

בתשובה לשאלתכם, לאחר התייעצות גם עם המהנדסים שלנו, התשובה היא כדלהלן:

המזגנים מכוונים כך, שבברירת המחדל, במצב של קירור הרוח מכוונת כלפי החלק העליון של החדר, ואילו בחימום כלפי מטה. הסיבה היא, מפני שטבע האוויר החם לעלות, ולכן מכוונים אותו כלפי מטה ובכך הוא מצליח לחמם את כל החדר ביעילות. ולהיפך בקירור - היות וטבע האוויר הקר לרדת לכן מכוונים אותו כלפי מעלה, בכדי שיתפזר ביעילות בכל החדר.

מזה מובן, שאם אכן משנים ידנית את כיוון תריסי המזגן בעת שהוא פועל, אכן התרמוסטט ימהר או יאחר את זמן כיבוי המדחס. כי אם מסיטים את התריסים כלפי מעלה, הרי שבמצב של חימום המזגן יחמם שטח קטן יותר, ואילו בקירור להיפך. ואם מסיטים את התריסים כלפי מטה, הרי שבמצב של חימום המזגן יחמם שטח גדול יותר, ובקירור שטח קטן יותר. **בכל מקרה הסטת התריסים לא תקדים בשום אופן את הפעלת המדחס.**

מלבד ההשפעה האמורה לעיל - הן בקירור והן בחימום כאשר התריסים יהיו מופנים כלפי מעלה המזגן יקדים להפסיק את פעילותו, וזאת מפני שבצורה כזו חיישני התרמוסטט יקלטו מהר יותר את החום או הקור הרצוי שנשאר

בדקתי היטב את המקום הרגיש והוא מתחיל כשתי אצבעות מתחת לגרגרת.

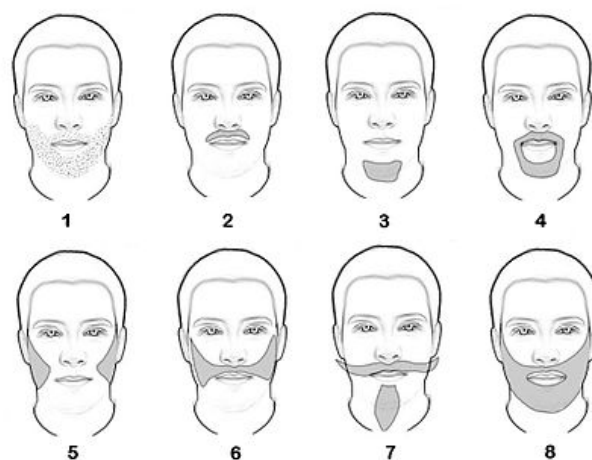
שאלתי היא: האם מותר לי להתגלח משם ולמטה בתער?

עמרם פ.

נתיבות

תשובת רבני המכון:

מבלי להתייחס כרגע לעצם הגילוח במכונת גילוח, הראשונה או השנייה, שלא כתבת לנו כלום על טיבן, ומסופקנו מאד אם הן עצמן מותרות לגילוח הזקן בהן, הרי שנתייחס בתשובתנו אך ורק למה ששאלת.

השאלה עצמה היא שאלה רגישה מאד, תרתי משמע, שכן מדובר במקומות גבוליים, שהם לכמה דעות על שפת איסורי דאורייתא, ובכל סטייה ותזוזה קלה לכאן ולכאן עלול אתה להיכשל חלילה באיסורים דאורייתא. וכבר דנו הראשונים והפוסקים במקומה המדויק של פאת הזקן האסורה מן התורה בגילוח בתער, ועיי' בזה בשולחן ערוך יו"ד סי' קפ"א סי"א: "פאות הזקן הם ה', ורבו בהם הדיעות, לפיכך ירא-שמים יצא את כולם, ולא יעביר תער על כל זקנו כלל (ואפילו תחת הגרון)", ובמה שכתבו שם הט"ז (סק"ד) והש"ך (סק"ז).

אמנם בהתחשב במצבך הרגיש, הרי שאם הינך בטוח במאת האחוזים, ללא כל ספק, כי אכן מדובר במקום שהוא כשתי אצבעות מתחת לגרגרת, ניתן להתיר לגלח שם בתער, בתנאי שקודם הגילוח בתער תכסה את המקום שמתחת לגרון בבגד או בצעיף כל שהוא, או שתדביק שם רצועת פלסטר רחבה וכדו', עד לרוחב שתי אצבעות מתחת לגרגרת, על-מנת שחלילה לא תהיה שום אפשרות לסטות כלפי מעלה.

בברכה מרובה

אך אם המדחס לא פועל אז, כמובן שיש יותר מקום להקל להטות את התריס גם כלפי מעלה, שבאופן זה אין זה אלא בדרך גרמא להקדמת הניתוק לכשיתחיל המזגן לפעול.

על כל האמור יש להוסיף עוד, שגם כל נידון זה שייך לנידון הכללי של השפעה כללית על תפקוד המזגן, באמצעות פתיחת דלתות וחלונות ובעצם שהות האדם במקום, והסברות שנאמרו בזה לקולא, מפני שיש הצטרפות של גורמים אחרים חיצוניים, שגם הם מצטרפים להדלקה וכיו"ב של המזגן, וגם אינו מידי ואינו וודאי, כי לעולם יכול להיות שהמזגן עמד להיכבות גם בלי זה ועוד, אך מצד שני בנדו"ד יש כאן פעולה בידיים בגוף הדבר עצמו שגורמת את קיצור הזמן, ואולי הדבר אינו דומה כל כך לפעולה של סגירת דלת או חלון החדר או שהות בחדר - שאלו דברים רחוקים יותר, ויש בזה צדדים לכאן ולכאן.

ומצד עצם הזזת התריס, אמנם יש לתריסים מנוע שמזיז אותם, אבל לא ידוע לנו על שום חיישן שמשנה את מיקום התריסים ומתקן אותו, מלבד אם סוגרים אותם לחלוטין - אז התריס "מתאפס" על מקומו הסגור, מפני שיש לו סך סיבוב ידוע שאותו הוא צריך לבצע בכדי לסגור את עצמו, והתוצאה היא שזה "מחליק" על הציר בדיוק כמו שמזיזים אותו ידנית.

ביקרא דאורייתא

התקן שבת למדיח כלים

שלום, ברשותי התקן שבת למדיח כלים אוטומטי, בפיקוח של מכונכם. קורה לפעמים שבערב שבת אני שוכחת להזיז את המגנט המורכב על המסילה שבדלת המדיח

כפי שכתוב בהוראות שלכם, והשאלה שלי האם בכל זאת יש דרך להזיז את המגנט בשבת לצורך ההפעלה, או שאיאלץ להישאר עם ערמות הכלים עד למוצאי שבת?

בכלל, הבן שלי אמר לי,

שגם אם אין לי צורך בהדחת כלים אסור להזיז את המגנט סתם ככה הלוך וחזור. האם זה נכון?

נאוה ר.

קצרין

בסביבתם, בעוד שכאשר התריסים מכוונים כלפי מטה, המזגן יעבוד זמן ממושך יותר, מאחר שהם מתפזרים מהר יותר בחלל החדר ולא נשארים בקרבת החיישנים. לאור האמור עולה:

אדם שהיטה את התריס כלפי מטה - במצב של קירור, אם המדחס פועל הוא רק ממשיך את המצב הקיים ממילא, ומונע מן התרמוסטט לנתק אותו מוקדם יותר, ובעקבות זאת המדחס ימשיך לעבוד זמן ארוך יותר עד שיתנתק, וכ"ש אם המדחס לא פועל, שהוא רק גורם לו לכשיתחיל לפעול ממילא - שלא כתוצאה הסטת התריס - הוא יפעל למשך זמן ארוך יותר וימשיך את המצב הקיים, כי כאשר המדחס יידלק הדבר יהיה כתוצאה מהתרמוסטט ובלי קשר לשינוי התריס. גם במצב של חימום, אם משום מה התריס היה מכוון כלפי מעלה

והוא היטהו כלפי מטה, הרי שכנ"ל, הוא רק ממשיך את המצב הקיים, או שיש כאן גרם עתידי להמשכת המצב לכשיתחיל המזגן לפעול. ואם כן במצב כזה כמובן שאין כל חשש.

אך אם הוא הטה את התריס כלפי מעלה - הרי שגם במצב של חימום וגם במצב של קירור הוא מקצר את זמן העבודה של המדחס. אם בזמן שהוא עושה זאת המדחס פועל הרי הוא מקדים את ניתוקו, ואם כן יש לכאורה מקום להחמיר בזה, למרות שבנידון דומה ממש לזה - סגירת דלת מקרר, אף הפוסקים שהחמירו בשעתו, דלא כהגרשז"א, להקפיד לפתוח את המקרר רק כשהמנוע פועל, אף הם לא חששו להורות שאין לסגור את המקרר אלא כשהוא פועל, זאת למרות שתמיד כשפותחים את המקרר כשהוא עובד, כל עוד שהוא פתוח הוא לא יפסיק לעבוד (כאשר המדובר כמובן על המקררים הישנים שעבדו באמצעות תרמוסטט ללא התקני שבת למיניהם), ואם כן לפי זה הסגירה של המקרר גורמת בהכרח להקדמת הניתוק, ומכל מקום לא חששו לכך, וזאת כפי הנראה על סמך כמה וכמה סברות שאין כאן המקום לפורטן כרגע.

תשובת רבני המכון:

שלום וברכה

כפי שכתבנו בהוראות, חובה להזיז את המגנט לפני שבת, ואם לא, אין כל דרך להשתמש במדיח בשבת.

כמו כן, הבן שלך צודק: אין להזיז את המגנט בשבת בשום אופן.

בברכה מרובה

שואב אבק רובוטי

המכון הטכנולוגי שלום.

לחמתי מאד חשוב עניין הניקיון. לכבוד יום הולדתה אנחנו חושבים להפתיע אותה ולקנות לה שואב אבק רובוטי. השאלה שלנו, האם יהיה מותר לתכנת אותו מערב שבת, כך שבמהלך השבת הוא יטאטא את הבית באופן אוטומטי?

אנחנו גם שוקלים לקנות רובוט שיש לו גם יכולת שטיפה וניגוב, כך שלאחר סעודות השבת הרובוט ישטוף את הסלון.

נשמח לקבל תשובה, האם יש בעיה בדבר הזה?

יעקב ג.

חיפה.

תשובת רבני המכון:

שלום וברכה

ראשית, נאחל לחמותך אריכות ימים ושנים והרבה נחת מכולכם.

לגבי שאלתך, הכלל בדברים אלה הוא, שמכשירים שכבר התרגלו בציבור להפעיל אותם מערב שבת והם גם לא מרעישים מותר להניח להם לפעול מאליהם בשבת. אבל כאשר מדובר במכשיר שלא מקובל להפעיל אותו מערב שבת, או במכשיר שהוא מרעיש, יש איסור שיפעל בשבת משום איסור הנקרא 'אוושה מילתא', כלומר מראית עין של חילול שבת.

למיטב ידיעתנו, עדיין לא נפוץ כל כך הנוהג להפעיל רובוטי ניקיון מערב שבת שיעבדו בשבת עצמה. במידה ומציאות זו תשתנה, או שלהערכתך כבר פשוט ונפוץ המנהג להפעיל רובוטים לניקיון בשבת, והרואה זאת מבין ויודע כי יתכן בהחלט שהוא הופעל מערב-שבת ולא בשבת עצמו, יש להתיר.

יחד עם זאת, יש להימנע בשבת מלהניח 'מחסומים' בדרכו של הרובוט במהלך העבודה, כדי לא לגרום לשינויים בפעילותו האוטומטית.

בברכה מרובה

חיישני תאורה בשבת

אל כבוד רבני "המכון למדעי טכנולוגי להלכה" שליט"א שלום וברכה.

ברצוני לשאול על מקרה שהיה לי לאחרונה. בעת שהותי בבית מלון בפולין, קיבלתי אישור מיוחד מהנהלת המלון להשתמש בשבת בחדר המדרגות אשר מיועד בעיקרון רק לשעות חירום. בשבת קודש כאשר נכנסתי לחדר המדרגות נוכחתי לראות שכניסתי גורמת לכך שהאור נדלק אוטומטית.

שאלתי בעקבות מקרה זה היא, מכיון שמדובר בחדר מדרגות שיש לו חלונות לרחוב, האם מותר לכתחילה להיכנס אליו בשבת במשך היום, אף על פי שהדבר גורם להדלקת האור, וזאת על לפי מה

שכתב הרב וואזנר צוק"ל בספרו שו"ת שבט הלוי (חלק ט' סי' סט) "אודות מה שמצוי שנדלק מאור עלעקטרי לפני הבתים כשאדם עובר לפני הבית ויש חלקים שמרגישים במי שעובר בכל רוחב הרחוב ונמצא שהאדם העובר גורם להדלקה וכו', אבל לא כן, האדם אינו עושה כלום ממש והולך לדרכו לפי תומו ואינו מוסיף אף תנועה אחת למען מלאכה, אף שבגרמתו נדלק אור או דבר כיו"ב, בזה פשיטא שכל זמן שאינו חושב ממש ללכת למען הדליק וכיו"ב שאין אנו מצרפים הליכתו הרגילה לתוצאה הנ"ל ואין כאן פעולה של מלאכה".

ולגבי הלילה השאלה שלי, האם לבקש מגוי שיפתח את הדלת, כי מכיון שהתאורה שם היא נורות לד הרי זה "שבות דשבות" לצורך מצווה? או שעדיף להיכנס

שאם נחמיר בזה הרי צרו צעדינו מלכת ברחובותינו, וזאת מהטעמים המבוארים להלן.

כאשר אדם הולך לפי תומו ברחוב או נכנס למקום מסויים, אם אינו מודע כלל למיקום החיישנים ולתוצאות מעשיו יש לדונו כדין 'מתעסק'. גם במקום שאין דינו כמתעסק, מכל מקום אם יש שם כבר תאורה מספקת עברו, אלא שבדרך הילוכו הוא גורם להפעלת תאורה נוספת, וכל שכן אם הדבר קורה בשעות היום, שהתאורה מיותרת לחלוטין, הרי שיש לדונו כ'פסיק רישיה דלא ניחא ליה' בדבר שאינו מתכוין, שהרי אין לו צורך וענין בהדלקת התאורה, וממילא בשעת הדחק שכזו יש לסמוך בדיעבד על דעת ה'יש אומרים' המובאת בשולחן ערוך (או"ח סי' שכ ס"ח) והיא דעת הערוך שפסיק רישיה דלא ניחא ליה מותר לכתחילה ואין בו אפילו איסור דרבנן, וכפי שביאר הביאור הלכה (שם ד"ה דלא) שלא דוקא אם לא ניחא ליה כלל בתוצאות הפעולה מותר, אלא די

בכך שלא אכפת לו ואינו נהנה מהפעולה שנעשתה על ידו. ואף על פי שכתבו הפוסקים שאין להתיר כדעת הערוך אלא אם כן יש צירוף אחד להיתר, מאחר שבדרך כלל מדובר באופן שאין אפשרות ודרך אחרת, יש לצרף לקולא שיש לדון בזה כדין 'לא אפשר ולא קמיכוין' וכפי שמוכח ממשמעות דברי התוספות (פסחים כה: ד"ה לא אפשר) שבאיסור דרבנן יש מקום להקל בכזה אופן. ואף לפי מה שהעלה בשו"ת באר יצחק (או"ח מפתחות שבסוף הספר) שאין להתיר למעשה אלא בפס"ר דלא ניח"ל ובדרבנן, בנידון דידן כשהוא פס"ר דלא איכפ"ל, הרי לכולי עלמא אין בזה אלא איסור דרבנן מדין 'מלאכה שאינה צריכה לגופה', שלדעת כמה ראשונים הוא איסור דרבנן קל. וגם יש לצרף את דעת הראב"ד (שבת פ"ב ה"א) שגם בעשיית גחלת של מתכת אין משום איסור מבעיר מן התורה, ועוד יש לדון בזה שמשום שאינו אש ממש אין בזה משום הבערה וכיבוי.

למעלית שגוי הזמין לעצמו? אני לא מתמצא איך עובדות כיום המעליות, אבל כפי שהבנתי יש היום למעליות משקל השוקל את כל בני האדם הנכנסים למעלית, אבל אני לא יודע האם הוא שוקל כל אחד שנכנס למעלית, או את כולם יחד לאחר שהם נכנסו. וכן, האם הוא שוקל לפני שהמעלית עולה או כשהיא יורדת.

אודה מאוד אם אוכל לקבל מענה מפורט מהרבנים הגאונים שליט"א.

בברכה ובהערכה רבה

אברהם צבי ל.

ביתר עילית

תשובת רבני המכון:

שלום וברכה

השאלות שהעלית הן קשות וכבדות משקל ואין לענות עליהן תשובות קצרות.

בנוגע לתאורה האוטומטית, אם תרצה ללמוד את העניין בהרחבה, רצוי שתעיין בשו"ת 'מעשה חושב' (ח"ח סי' ב) של הגר"י הלפרין זצ"ל, ראש המכון ומתווה דרכו במשך למעלה מיובל שנים. אנו במסגרת זו נציג את העניין בתמצות בהקשר לשאלתך.

ראשית, יש לדעת כי הדלקת האור בצורה אוטומטית במנגנונים המצויים בחדרי המדרגות נחשבת כמעשה אדם. בדרך כלל מדובר במנגנונים הפועלים על ידי גלים אלקטרו מגנטיים שונים (ראדאר, מיקרוגל או אחרים) או גלי לחץ (גלי אולטרא-קול) המשוגרים כל העת בתדירות קבועה. כאשר אדם עובר בתוך טווח פעילות הגלים, התדירות שלהם משתנה בהגיעם לקולט או עקב חזרתם למשדר, וכתוצאה מגילוי השינוי של תדירות הגלים במעגל הפיקוד מופעלת התאורה. עצם כניסתו של האדם לתוך טווח הגלים הימצאותו שם ותנועות גופו משנות את תדירות הגלים וגורמת לכל שרשרת הפעולות הישירה שבעקבותיהן מופעלת התאורה, ומסיבה זו ההתייחסות לכך היא כאל מעשה אדם.

בשאלתך ידעת להבחין בין האור שנדלק בשעות היום כשהוא לא נצרך לבין הדלקתו בלילה. בתשובתו הגר"י זצ"ל עומד על כך ומסיק, שבשעת הדחק גדול, כאשר מדובר במקום או בזמן שאין שום הנאה ותועלת מהתאורה הנדלקת, יש לסמוך להקל, במיוחד במקומות שחיישנים ומערכות תאורה שכאלה מצויים בכל מקום,

השתלת עצם מן החי

לרבני המכון שלום וברכה

אני עומד לפני התקנת שתלים בפה, אך מכיון שהחניכיים שלי אינן חזקות מספיק בשביל לקבל את השתל, נמסר לי שעליי לעבור השתלת עצם בחניכיים. הוסבר לי שהעצם נלקחת ממת, ומישהו אמר לי שיש בכך שאלה הלכתית, לכן אני פונה אליכם שתסבירו לי את העניין.

ירון ק.

חיפה

תשובת רבני המכון:

שלום לך,

השימוש בעצם מן המת לצורך השתלה אכן נוגעת בשאלה של איסור הנאה מן המת, שזהו דבר שאסור על פי הלכה. עם זאת, כאשר יודעים בוודאות שמדובר בעצם שנלקחה ממת נכרי, יש להתיר את ההנאה במקום צורך גדול. כן העלה ראש המכון הגרל"י הלפרין זצ"ל בספרו שו"ת מעשה חושב (ח"ה סימן יא). כאשר מקור העצם אינו ברור, העלה הגרל"י זצ"ל להתיר שימוש בחומר רפואי בשם D.F.D.B.A. (Demineralized Freeze Dried Bone Allograft) אשר רופאי שיניים ואורתופדים משתמשים בו למטרת עידוד צמיחת עצמות, ואולם אחד מצדדי הקולא זו היא העובדה שהחומר הנזכר עובר שינויים על ידי פעולות כימיות שונות שמשנות לגמרי את צורתו, עד כדי סברת "פנים חדשות באו לכאן", ואילו במקרה שלך צד קולא זו אינו קיים. לכן חובה למצוא דרך לוודא שהעצם לא נלקחה ממת יהודי.

בהצלחה רבה

לגבי שעות החושך שהתאורה נצרכת, ראה בדבריו שם שהאריך הרבה אלו פתרונות קבע ניתן לבצע בבניינים רבי קומות, בהם לא ניתן לבטל את המערכת בשבתות וחגים מפני שגרים בהם יהודים ונכרים יחד. במקרה שלך כמובן שפתרונות אלה אינם רלוונטיים, ואף על כך יש התייחסות שם, ולאחר שהאריך אף בזה העלה כדלהלן:

- הדרך המובחרת ביותר היא להמתין לנכרי שיעבור מעצמו לפי תומו דרך החיישנים ויפעיל בתנועתו את התאורה, ולעבור מיד אחריו, בעוד שהתאורה פועלת.

במקום הצורך, יש להתיר גם לבקש מנכרי לעבור שם כדי שיהיה אפשר לעבור מיד אחריו. ובאם אפשר עדיף לעשות זאת בדרך רמז ולא בדרך ציווי.

- ישנן מערכות שניתן לעבור דרכן בצורה איטית מאד מבלי להיקלט על ידי החיישנים. במערכות אלה (רצוי לבדוק זאת מראש לפני שבת) ניתן לעבור בצורה זו, למרות שעלול להיות שכתוצאה מתנועה מסוימת התאורה תופעל.

- בשעת הדחק, כשאין אפשרות לנהוג באחת מהדרכים הקודמות, יש להתיר לשלוח ילד קטן כבן שנתיים שלוש שיעבור דרך החיישנים, ולעבור אחריו מיד לאחר שהתאורה תופעל על ידו.

- במקום הצורך, כשאין שום אפשרות אחרת, יש לדון אם ניתן לעבור בשינוי בהליכה לאחור.

בנוגע למעליות, הבעיה שהזכרת על מתקני השקילה היא אכן נכונה. כל אחד בכניסתו משפיע מידית על המשקל הדיגיטלי. אלא שמלבד בעיה זו ישנן עוד שורה ארוכה של בעיות בנסיעה במעלית, במיוחד בירידה, כפי שהן מפורטות בספרו של הגרל"י הלפרין זצ"ל בספרו 'מעליות בשבת'.

אמת הדבר, כי בעוד שבעבר היה מקום להקל במקרי הצורך לעלות (לא לרדת) בהרבה מן המעליות, באופן שהאדם אינו נזקק ללחוץ על הכפתורים להזמנת המעלית ובחירת הקומה הרצויה, הרי שמאז בכל המעליות קיימים מתקני שקילה, כך שלא ניתן כלל אפילו לעלות בהן, אלא אם הן בעלות פיקוד שבת מהודר באישורנו ההלכתי.

בברכה מרובה

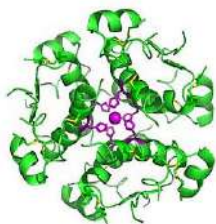
על משמר השבת

מכשור רפואי (ג) - זריקות ומשאבות אינסולין

בגיליון הקודם סקרנו בהרחבה רבה את מדי הסוכר השונים, המלווים הקבועים של הסוכרתיים, בגלל הצורך שלהם לנטר באופן קבוע את רמות הסוכר בדמם, תוך התייחסות מפורטת לשאלות ההלכתיות השונות הכרוכות בהן, לצד הדרכים להתמודד עמן. כעת נפנה לסקור את המלווים הנוספים שלהם - מזרקי האינסולין לסוגיהם השונים, והתחליף שלהם, הלא היא משאבת אינסולין.

האינסולין

אחד מן החומרים החיוניים לגוף האדם הוא הורמון האינסולין. תפקידו המרכזי בגוף הוא השליטה על רמות 'חומרי המזון' בדם: סוכר, שומנים ועוד. בשנת תרפ"א (אוגוסט 1921) פותחה האפשרות לספק אינסולין חיצוני לחולים הזקוקים לכך. בתחילה היה זה אינסולין שהופק מלבלבי בעלי-חיים, ואילו כיום מדובר על סוגים שונים של אינסולין סינתטי.

הבשורה הגדולה לחולי הסוכרת

מבין חולי הסוכרת, כ-90% מהם סובלים מסוכרת סוג 2 (נקראה בעבר 'סכרת מבוגרים'). לחולים אלה, לפחות בתחילת המחלה, יש בגוף את כמות האינסולין המספקת לכאורה להביא לידי איזון. אולם בעיות של עודף משקל ועוד עלולות להביא לידי מצב הקרוי 'תנגודת אינסולין', שלמרות שיש בגוף נוכחות מוגברת של אינסולין, רמות הגלוקוז בדם עולות. סוכרת מסוג זה מושפעת מאד מאורח החיים במובן של תזונה ופעילות גופנית, ולפיכך הטיפול בה מתמקד יותר בקיום דיאטות קפדניות ופעילות גופנית ופחות במתן אינסולין.

לעומת זאת ישנה סכרת מסוג 1 (שהייתה ידועה בעבר גם בשם 'סכרת נעורים'). סוג זה מאופיין בהרס של תאי הבלבל האחראים על ייצור האינסולין, כך שבסופו של דבר לאנשים אלה יש חוסר מוחלט באינסולין. לפני פיתוח האינסולין הייתה מחלה זו המתרחשת בדרך כלל בגילאים צעירים חשוכת מרפא. קיימים תיאורים מן העבר על מחלקות גדולות בבתי החולים עם עשרות ילדים חולים, רובם שרויים בתרדמת, ולצידם בני משפחה אבלים הממתנים למותם. פיתוח האינסולין והאפשרות להזרקתו לחולים הביא לבשורה דרמטית עבור חולים אלה, אשר כיום באמצעות טיפול מתואם

הם מנהלים אורח חיים דומה לחבריהם הבריאים ומאריכים ימים.

בדיקות וזריקות כחלק משגרת החיים

עקב היות מתן האינסולין חיוני עבור חולי הסוכרת, נזקקים הם להזריק לעצמם אינסולין 3-4 פעמים ביום. חלק מן הזריקות הן עם אינסולין שמוסיפים לו חומר, אשר משהה את פעילותו, כדי שישפיע לטווח של כמה שעות. לעומת זאת, ישנן זריקות בעלי השפעה מיידית, אותן מזריקים בדרך-כלל לפני האוכל, תוך ידיעה שבעקבות האוכל רמות הסוכר בדם עומדות לעלות בצורה משמעותית.

למרות הבשורה הגדולה, הטיפול החיצוני באינסולין לא מצליח לשמור על איזון סוכר באותה רמה של אדם בריא. הסיבה לכך היא מפני שבשביל איזון סוכר תקין יש צורך בהוספת אינסולין לדם בכמות המתאימה בדיוק לערכים הרצויים (שהם 80-110 מיליגרם לדציליטר - עשירית ליטר). אצל אדם בריא הבלבל עושה את שתי הפעולות גם יחד בצורה מיטבית. הבלבל 'חש' ללא הרף את רמת הסוכר בדם ומפריש אינסולין בצורה מתמדת בהתאם, כך שרמתו מתאימה תמיד לצורך

הגופני. חולי הסוכרת לעומת זאת, מודדים את רמת הסוכר בגופם (באמצעות 'מדי סוכר' - שאת דרכי השימוש בהם בשבת סקרנו בגיליון הקודם) מספר פעמים ביום, ועל פי המידע המתקבל ממדידות בודדות אלה הם מזריקים לעצמם את האינסולין. חיסרון נוסף הוא, שהאינסולין המוזרק מוכנס מתחת לעור, ועל-כן ספיגתו ופינויו משם הם איטיים יחסית ותלויים במשתנים רבים (חום, פעילות וכדו').

המתואר לעיל מביא לידי כך שאורח חייהם של חולי הסוכרת, בעיקר מסוג 2, נע כל הזמן סביב בדיקות תכופות וחישובים תמידיים של מאכלים שונים וסוגי פעילות, שבהתאם לכך עליהם להתאים בכל מצב נתון את הזריקות המתאימות להם.

זריקות והכנת המזרק בשבת

הזרקת האינסולין על אף שהיא עלולה לגרום להוצאת דם, אין לחוש בה מצד איסור 'חובל'. לגבי זריקות לתוך הוריד יש שחששו כי יתכן שיש בהן משום מלאכה דאורייתא, מאחר שיש צורך בטיפות הדם הראשונות היוצאות על-מנת לוודא את מיקום הוריד הנכון. זריקות אינסולין לעומת זאת, גם אם הן היו מוזרקות לתוך הוריד כמובן שהיו מותרות בשבת מפאת פיקוח נפש. אבל למעשה ההזרקה של האינסולין הינה תת-עורית, ואינה מצריכה הוצאת דם, ואף אינה גורמת בוודאות להוצאת דם, כך שאין זה בגדר 'פסיק רישיה', ולכן גם אם בפועל ייצא דם הרי זה מותר כדבר שאינו מתכוון, ובכל מקרה אין זה אלא 'פסיק רישיה דלא ניחא ליה', שבוודאי יש להתיר לצורך רפואי.

לצורך הזרקת האינסולין קיימים גם 'מזרקי עט' חד פעמיים, אשר בצד אחד שלהם מברגים מחט ובצד השני 'מחייגים' את המינון - ומזריקים. בשל החשש שמא יש בכך משום 'עשיית כלי' בשבת, מן הראוי, במידת האפשר, להכין את עטי ההזרקה מערב-שבת. אם לא עשו כן, מכל סיבה שהיא, אין שום צורך להחמיר ולהימנע מהזרקה, ויש להזריק את האינסולין כרגיל.

משאבת אינסולין

כדי לשפר את איכות חיי חולי הסוכרת, לחסוך מהם את הזריקות היומיות, שאינן נעימות כלל, וגם מצריכות זמן ותנאים מתאימים, פותחה משאבת האינסולין. המשאבה היא התקן ממוחשב, בגודל של ביפר, המכילה מיכל אינסולין, סוללה, ומיקרו-מחשב. מיכל האינסולין ממולא ב-180 או 300 יחידות אינסולין קצר טווח. המשאבה מוצמדת לגוף (בתוך כיס או באמצעות חגורה) והאינסולין מגיע ממנה לרקמה התת-עורית דרך צנתר דק המוחדר בעזרת מחט קטנה (כאשר החלק המתכתי של המחט מוצא מיד אחרי ההחדרה), מודבק לעור ומוחלף כל מספר ימים.

משאבת האינסולין מזריקה לגוף המטופל רמה קבועה של אינסולין בזאלי (basal), בהזלפה אוטומטית של כמויות חומר מזעריות, בקצב מתוכנן מראש, בדרך כלל על-ידי הרופא המטפל, כאשר ניתן לקבוע קצב הזלפה שונה במשך שעות היממה (לדוגמה: כמות אינסולין גדולה יותר בשעות היום, וקטנה יותר בלילה). בנוסף לכמות הבסיסית של האינסולין, נקבעים גם מינוני 'בולוס' (bolus), אותם צריכים לקחת לפני האוכל, בשביל לאזן את כמות הסוכר העולה בעקבות אכילת הפחמימות.

פעולות אוטומטיות ופעולות ידניות

במשאבת אינסולין, המינון הקבוע ניתן כל הזמן בצורה אוטומטית. ואילו את ה'בולוסים' יש לתת ידנית על-ידי לחיצה על הכפתורים המתאימים. בחלק זה אין הבדל כיום בין המשאבות השונות, לבד מן ההבדל, שיש כאלה אשר הלחצנים נמצאים

על המשאבה עצמה, ויש כאלה המופעלות באמצעות שלט.

מלבד זאת, יש צורך לבצע מפעם לפעם 'תיקונים'. הדבר קורה כאשר בדיקת הסוכר של המטופל מראה על מצב של רמות סוכר גבוהות מידי - 'היפוגליקמיה'. במקרה שכזה יש לתת כמות נוספת של אינסולין מעבר לזאת הקבועה. לגבי זה יש אכן הבדל בין המשאבות. לדוגמה, במשאבה של חברת 'מדטרוניק', אם משתמשים לבדיקת הסוכר במד סוכר רציף עם חיישן (סנסור) תואם, אזי כאשר יש 'היפר', המשדר מודיע זאת למשאבה, אשר יודעת לבצע בעצמה את ה'תיקונים' הנדרשים. בשאר המשאבות לעומת זאת, יש לבצע את התיקונים בצורה ידנית.

באשר לשימוש בשבת, למרות שהשימוש הקבוע בשבת במשאבה מייתר את הצורך בזריקות האינסולין, הרי כבר הזכרנו לעיל שהזרקת אינסולין בשבת מותרת, ומאידך, השימוש במשאבת אינסולין יוצר שאלות הלכתיות אחרות, הכרוכות בפעולות חשמליות שונות המתבצעות בעת מתן ה'בולוסים' לפני האוכל, נוסף על שינוי הכיתוב של הצג בעקבות כך.

עם כל זאת, היות והשימוש הקבוע במשאבת אינסולין עדיף מבחינה רפואית ופרקטית, ובהתחשב בדרגת חומרת השאלות ההלכתיות שהיא מעוררת בשבת, אין צורך לשנות מן השימוש הרגיל, וסוכרתי אשר משתמש בכל ימות השבוע במשאבה לקבלת האינסולין הדרוש לו, ימשיך להשתמש בה גם בשבת, אך ישתדל, עד כמה שאפשר, לבצע את כל הפעולות הידניות הדרושות בשינוי.

רצוי גם בעת רכישת משאבת אינסולין, להכניס לכלל השיקולים את האפשרות לרכוש משאבה מסוג שכזה, המבצעת מעצמה את ה'תיקונים' במקרי הצורך של 'היפוגליקמיה', יחד עם החיישן (סנסור) התואם, על-מנת לחסוך בשבת את הפעולות הידניות הנדרשות לצורך ה'תיקונים'.

'בולוס חכם'

בולוס חכם		09:06
מג/דל	130	0.3
התאמת אינ' פעיל		0.0
גר' פח'	0	0.0
בולוס		0.3
הבא		

כאשר יש צורך לקבל 'בולוס' לפני אוכל, קיימת אפשרות של הגדרה ידנית, ויש גם אפשרות הנקראת 'בולוס חכם', אשר בה מזינים למשאבה את כמות הפחמימות שהולכים לאכול והמשאבה מחשבת את כמות האינסולין הנצרכת. האפשרות הידנית ממעטת בלחיצות ובהפעלות חשמליות, וברור שהיא עדיפה בשבת, למי שיודע להשתמש בה כראוי. אבל היות ורוב האנשים שמשתמשים במשאבה לא יודעים לחשב לבד את המינון, הרי שגם בשבת עליהם להשתמש ב'בולוס' החכם כפי שהם רגילים בימות החול. בכל מקרה, יש להשתדל כאמור עד כמה שאפשר, לבצע בשבת כל פעולה ידנית של לחיצה וכדומה, בדרך שינוי.

'בולוס' - 'נורמלי' 'מושהה' ו'משולב'

מטרת קבלת ה'בולוס' לפני הארוחה היא כדי שהגוף יקבל את מנת האינסולין לה הוא נדרש כדי להתמודד עם הפחמימות שייכנסו אליו במהלך האכילה. כאשר הארוחה מכילה בעיקר פחמימות, הרי שמינון האינסולין שמקבלים מיד בתחילת הארוחה או כ-10 דקות לפנייה, אמור להתמודד עם כמות הפחמימות. לעומת זאת, כאשר אוכלים ארוחה שיש בה בעיקר חלבונים, הרי שבמצב כזה פירוק הפחמימות בגוף הוא איטי יותר, ובשל כך קיים חשש כי השפעת האינסולין בעל ההשפעה המהירה עלולה לפוג לפני שהפחמימות מתפרקות בגוף.

לצורך זה קיימת אפשרות של נתינת 'בולוס מושהה'. את ה'בולוס' ה'רגיל', כלומר הנורמלי, רגילים לסמן באות N, ואילו את ה'מושהה' באות S.

בנוסף, קיים 'בולוס משולב', אותו רגילים לסמן באות D. 'בולוס' זה מיועד לארוחות עתירות פחמימות וחלבון, אשר במצב כזה רצוי שחלק מהמינון יינתן מיידית וחלק יינתן במשך הזמן שהוגדר.

כל האפשרויות המצוינות כאן הינן אופציות קיימות במשאבות האינסולין, אולם כדי לעשות זאת יש לבצע סדרה ארוכה של לחיצות והזנת נתונים למשאבה. יצוין כי חלק גדול מהמטופלים אינם משתמשים בפונקציה זו, אשר התועלת שלה עדיין לא מוכחת במאת האחוזים, אם כי מחקרים מראים שמי שמקפיד על צורה זו מגיע לאיזון טוב יותר.

חולה סוכרת אשר רגיל להשתמש בפונקציות אלה בכל ימות השבוע, ראוי אפוא שיפנה למורה ההוראה המלווה אותו ויקבל הנחיות לגבי שבת, בתיאום עם הרופא המטפל.

'בולוס קולי'

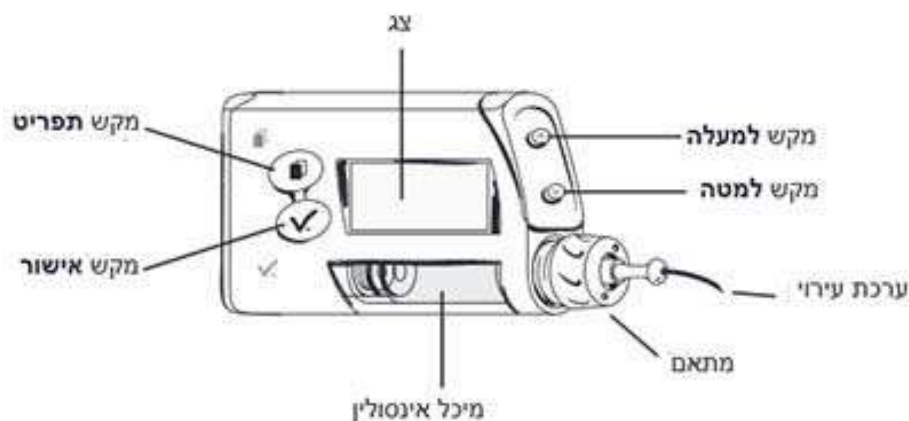
כדי להגדיר את הכמות הנלקחת ב'בולוס' יש אפשרות של הגדרה הנקראת 'בולוס קולי', המאפשרת שבכל לחיצה על מקש בצורת חץ כלפי מעלה, מעלה המשאבה כמות מוגדרת של יחידות אינסולין.

אם אין צורך רפואי מיוחד להשתמש בשבת בתכונה זו, יש לוותר על השימוש בה בשבת, ולהעדיף את השימוש בלחיצה אחת מתמשכת עד אשר מגיעים לערך הרצוי.

החלפת מחט, מיכל וסוללות בשבת

כאמור לגבי זריקות האינסולין שהינן תת עוריות ולא לתוך הווריד, כמו כן במשאבת אינסולין, המחט של המשאבה חודרת רק אל מתחת לעור. אם נראה בערב-שבת כי מן הסתם יהיה צורך להחליף את המחט במהלך השבת, מן הראוי להקדים ולעשות זאת כבר מערב-שבת. אך בכל מקרה שהוא, אם המחט יצאה ממקומה בשבת ניתן להחזירה או להחליפה גם בשבת עצמה.

דבר שיש לתת עליו את הדעת ותשומת לב מיוחדת לפני שבת, הוא מצב כמות האינסולין והסוללות. החלפת מיכל אינסולין גוררת בעקבותיה שורה רבה של מלאכות, ולכן אם רואים בערב-שבת שהכמות במיכל לא תספיק כנראה לכל השבת, יש להחליף את המיכל מבעוד יום. כמו כן יש להקפיד מערב-שבת שהסוללות יהיו מוטענות די הצורך. אם הסוללות התרוקנו במהלך השבת, יש להחליפן בשבת בשינוי, או על-ידי נכרי.

יציאה עם משאבה במקום שאין עירוב

נחלקו הדיעות בנוגע ליציאה לרשות-הרבים בשבת, במקום שאין עירוב, כאשר משאבת האינסולין מחוברת לגוף. יש האוסרים זאת ויש מתירים, ויש שהתירו רק לצרכים מסוימים ובהגבלות שונות.

מאחר שהדבר תלוי גם בנתונים נוספים, כמו מקום המגורים ועוד, לפיכך על כל חולה סוכרת המשתמש במשאבת אינסולין לשאול שאלת חכם ולהתייעץ עם רב אודות המקרה הספציפי המיוחד לו ולעשות כהוראתו.

אספקלריה

באספקלריית העבר

פרקי תיעוד מתוך פעילות המכון בעבר בתחומים שונים

המאיר לארץ (2)

עשרים שנות פעילות אינטנסיבית של המכון יחד עם חברת החשמל לישראל (חח"י)

העליות והמורדות, ההישגים הכבירים, לצד המהמורות שבדרך והבעיות שנותרו

המשך סקירת הפעילות של למעלה משנתיים נוספות מול חח"י, החל מחודש טבת תשנ"ט ועד לחודש סיון תשס"א ♦ לאחר שצוות המכון למד במשך תקופה ממושכת להכיר את המערכות המורכבות של חח"י ואת דרכי הפעילות, גיבש את מסמך "צעדים ראשונים בגישה לטיפול במערכת החשמל בשבתות ובמועדי ישראל" ♦ בחורף תשנ"ט, הודיעו נציגי חח"י שהחברה נערכת להכנת נוהל עבודה ראשוני בשבת ♦ מראש היה ברור לכל הצדדים, כי יהיו פתרונות ומהלכי ביניים, עד לפתרון הכללי המושלם של אוטומציה מלאה ♦ התברר שצורת ההפעלה משתנית בין מתקן אחד למשנהו, כאשר יש הבדל בין טורבינות המונעות בכוח קיטור המופק מבעירת פחם, דלק, גז וכיו"ב ♦ דרישת המכון הייתה שוויסות תפוקת החשמל הנעשה באופן ידני לא יהיה על-פי שיקולים כלכליים ♦ במענה לבקשת המכון, הכינו אנשי המקצוע של חח"י מסמכים ייחודיים המפרטים את הפעילויות השגרתיות והלא שגרתיות בתחנות הכוח השונות בימות החול ובשבתות ♦ היות והתברר שהמערכות החדשות עוברים תהליכי אוטומציה, הוחלט לדון כיצד ניתן להסתייע בכך לצמצום פעילות ידנית ♦ כעת נדרשה חח"י להכין "שיעורי בית" חדשים ולפרט את פעולות העובדים הצפויות בשבתות לאור שינויים טכניים שנעשים בחברה ♦ בחודש אלול תש"ס כתב ראש המכון הגרל"י הלפרין זצ"ל מכתב נוקב, לחברי צוות המכון, בו הוא זועק, בחשבון נפש כואב, מדוע לאחר כה הרבה זמן ופעילות ממושכת עדיין לא רואים שינוי ממשי בשטח ♦ במשך חודשי החורף של שנת תשס"א אכן החלו בצעדים ממשיים לצמצום ומניעת חילולי שבת בחח"י בתחומים שונים, כשבמקביל עוסקים בדיונים והיערכות לקראת הפתרונות המושלמים ♦ במהלך החורף הגיעו לביקור במכון, אצל הגרל"י הלפרין זצ"ל, הגר"י נויבירט זצ"ל ויבלח"ט הגר"י אפרתי שליט"א, בשליחותו של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל, לשמוע ולהתעדכן על ההתקדמות מול חח"י ♦ הגרל"י הלפרין זצ"ל ניצל את ההזדמנות, והעלה את הרעיון להקים ועדת רבנים מורחבת, שתייצג את כל חוגי היהדות הנאמנה, אשר תלווה את פעילות המכון בנושא זה ♦ לאחר התייעצויות עם גדולי הפוסקים וחשובי האדמו"רים הוקמה ועדת רבנים רחבה, הכוללת בתוכה מחשובי הרבנים הנודעים, המייצגים את כל החוגים והעדות, החל בנציג מטעם הרבנות הראשית לישראל וכלה בנציג מטעם העדה החרדית ♦ במקביל, עוצב סופית צוות המהנדסים מטעם המכון, הפועל עד עצם היום הזה מול חח"י, בראשותם של המהנדסים הר"ר דן דוידאן וד"ר יעקב לרנר ♦ הרבנים הגאונים חברי הועדה קיבלו לידם תיק מסודר, עב כרס, שהוכן ע"י מהנדסי המכון, על כל מכלול הבעיות הקיימות, ההישגים שהושגו כבר עד לאותה שעה, התהליכים שבדרך, הבעיות הקשות שעדיין נותרו, לצד הפתרונות העתידיים האפשריים ♦ בתיאום עם חברת החשמל הוחלט לקיים סיור מקצועי מקיף לחברי ועדת הרבנים בתחנות כח ♦ לאחר דחיות חוזרות ונשנות ותיאומים בלתי פוסקים עם כלל חברי ועדת הרבנים ועם ראשי ובכירי חח"י התקיים סיור מקיף וממושך בתחנת כח חדרה ביום כ"ג בניסן תשס"א ♦ בסיור שנמשך כמה שעות השתתפו רוב מנין ורוב בנין של חברי ועדת הרבנים המורחבת, בלוויית רבני ומהנדסי המכון ♦ הם התקבלו בכבוד רב ע"י ראשי החברה, חברי ההנהלה ומנהלי האגפים, וסיירו עמם בחדרי הפיקוד ובכל רחבי תחנת הכח ♦ הרבנים חברי הועדה התעניינו מאוד בכל מראה עיניהם, שאלו שאלות וקיבלו תשובות מבכירי חח"י ומהנדסי המכון ♦ כבר בדרך חזרה מחדרה התקשר מרן הגר"מ הלברשטאם זצ"ל, חבר בד"ץ העדה החרדית, אל הגרל"י הלפרין זצ"ל, לאחר שדווח על הביקור מחתנו יבלח"ט הגר"מ דייטש שליט"א, חבר הועדה, ובירכו בחום רב על הפעילות לטובת עם ישראל ולקידוש שם שמים ♦ בעקבות הסיור התכנסה ועדת הרבנים לראשונה, באסרו חג של חג השבועות, בין כותלי המכון, לדיון מקיף על מה שראו ושמעו במהלך הסיור, ועל הנתונים המקצועיים שהוצגו בפניהם ע"י מהנדסי המכון ♦ כל משתתפי המפגש החליטו פה אחד, כי הדרך בה נוקט המכון, בפעילותו מול חח"י, בהנחייתו הצמודה של ראש המכון הגרל"י הלפרין, היא אכן הדרך הנכונה, כשהם מברכים על כך בכל פה ♦ לבקשת הגאון רבי מרדכי גרוס שליט"א, לאחר כינוס הועדה, כתב לו הגרא"מ הלפרין שליט"א, בהתייעצות עם מהנדסי המכון, מסמך תמציתי קצר, על מה שכבר הושג ועל הפעילות שבדרך

אספקלריה

באספקלריית העבר

המשך מעמוד קודם

SLN 11-APR-99 11:27 M.M.T. 372 2 642849 P.01

מכון מדעי טכנולוגי ל"הלכה • Institute for science and halacha
 18121 בית גן יואלם 96 445 תל אביב 6101011
 02-6423230 02-6419591 02-6424000

כ"ה ניסן תשנ"ט
 11 באפריל 1999
 229/99

06-6241007

לכבוד
 מר יורא דקל
 שלום וברכה !

בהמשך לשיתוף המסמך, הרי שטורחך באם תוכל לחקור עבורנו רשומה של פעולות שגרתיות ולא שגרתיות מצד הממונים על הפעלת המערכות בכל ימות השבוע ופתיחתן במחצית החל לסוגיהם השונים פתח / סגור / נג.

פירוט הפעולות ומסמך של אנשי המוקד והבוקר תן פעולותיהם השגרתיות והן הלא שגרתיות.

פירוט הפעולות ומסמך של הסכמים שגרתיות ולא שגרתיות.

פירוט הפעולות ומסמך של אנשי השרה שגרתיות ולא שגרתיות.

פירוט הפעולות של הממונים על קישור בין התחנה למוקד המרכזים.

פירוט הפעולות של הממונים על החנה, שגרתיות ולא שגרתיות.

באם יש חקיקים נוספים נא לציין מה הם ומה פעולותיהם.

שוב נציין כי חשוב שהפרטים יהיו ע"י חלוקה של ותחנות פתח / סגור / נג. במידת ויש אימפורמיות שאינך יכול לתת עליה תשובה, נא לדווחנו מי הם האחראים שיוכלו לתת לנו מענה.

בכבוד רב
 אילנה גרמן
 מנכ"לית המכון

כ.ב.
 כולל שתשובה תחיה ממסרת ויותר ומהחידה יותר נאכל לחפץ פסמה תועלת רבה יותר.

כ"ה ניסן תשנ"ט בקשת המכון להכנת רשימת פעולות שגרתיות ולא שגרתיות של הממונים על הפעלת המערכות השונות

1999 07 בינואר
 יום כטבת תשנ"ט
 99/300/22 מספר

הגברת החשבת לישראל ב"מ"ס
 חטיבת שירות וקשר למטרות
 אגף השירות
 לשכת מנהל האגף

החלטת המשותף למכון המדעי להלכה והחברת המשותף בנושא ייצור ואספקת חשמל בשבתות ובמועדי ישראל

זכרון דברים משיבה שהתקיימה בת"א ב- 5/1/99

השתתפו מטעם המכון:

הרב ל. י. הלפרין
 ד"ר ד. בנעט
 ח. פרידברג
 ד. מריכס

מטעם חברת החשמל:

ד. בורר
 ד. סטרולוביץ
 ס. ברוקוביץ
 מ. גל
 א. רמזוביץ
 י. בורשטיין

הישיבה כוננה לדון במסמך המכון בנושא ייצור חשמל ראשוני בישיבה לטיפול במערכת החשמל בשבתות ובמועדי ישראל (נס' 752/98 ב- 13.11.98). המסמך העביר לעיון נציגי חברת החשמל בעזרת המשותף, נציגי פס"מ פמ"ת כולל פמ"ת עם טכנולוגי ייצור חשמל, והנחות יסוד וכללי טכנולוגיות ע"י עובדי החברה. התחלת הבחינות במילר הסטטים ע"י עובד חברת וואת כאשר לאנשי הפעילות בשבת, ואת קצב רצון החברה שהירשום היה מתאים לצורכי המכון.

כמו כן, נציגי החברה מסרו שהחברה נכרכת להכות נוהל עבודה בשבת שיודיע את סוגי העבודות המתירות בשבת. חטיבת תחנות חשמל תעביר לעיון המכון לאחר הכנתה.

לאחר דיון נוסף:

1. **לגבי רמת המסמך:** צוות משנה משהתקיימו דיון ויכוח נוסף מוסכם לאישור החלטות המשותף. כל החלטות חובא לדיון בצוות. מטעם המכון שתתקף בצוות מר ח. פרידברג. מטעם החברה שתתקף בצוות מר ד. סטרולוביץ.

2. **לגבי עניין טכנולוגיות הפעילות:** נציגי המכון ישיב עם נציגי החברה בביקורו האחרון על העניין לצורך מימון טכנולוגיות הפעילות. מטעם המכון - ישתתף מר ד. בנעט. מטעם החברה - ישתתף נציג שימונה ע"י מר ד. סטרולוביץ. רישום הפעילות בתחנות כח יבוצע לאחר סיום הרישום בביקורו האחרון על העניין.

רשם: י. בורשטיין

אשר: ד. בורר

העתיקים לה"ח:
 כ. ורדיקין
 ד. קון
 חברי החוות

גמ"ח
 99/22

י"ט טבת תשנ"ט נציגי ח"י מודיעים שהחברה נערכת להכנת נוהל עבודה בשבת

החשבת
 חברה
 ISRAEL ELECTRIC

כ"ה ניסן תשנ"ט
 14 באפריל 1999
 78-99

אלה: גב' אילנה גרמן

הנדון: בקשת לבקשת פעולות סיפוח: מזכר בדיון 229/99 מיום 11/4/99

בזכרון הדברים מרישיבה האחרונה שהתקיימה בת"א ב- 5/1/99 סוכם שנציג המכון ישיב עם נציגי החברה החשמל לצורך מימון טכנולוגיות הפעילות.

מסיבה זו ובסמך מאחר ובקשתך למימון הפעולות למימון איננה ברורה לך דהא אבקשך לתאם הגעת נציג המכון אלינו ויחד עם נציג תחנת הכח תוכל למלא בקשותיכם.

בברכה,
 יורא דקל

העמק: מר ד' בורר

נא לציין את המסמך שנתן אלי
 נא לציין את המסמך שנתן אלי

החלטת הכח פ"ד ב' 17/4/99

כ"ה ניסן תשנ"ט ח"י נענית לבקשת המכון למילוי טבלת פעילויות בתחנות הכח, עם הערות על המסמך בכת"י של הגרל"י הלפרין צ"ל

החשבת לישראל ב"מ"ס
 חטיבת ייצור והלכה
 ויחידת ניהול המערכת

תאריך: כ"ה ניסן תשנ"ט
 12.4.99
 מספר: 299/99

אל: הרב לוי יצחק הלפרין
 ראש המכון המדעי טכנולוגי להלכה

הנדון: פעילויות ההכנה והעבודות במערכת הייצור בשבת
 בהמשך למכתבו 646/98 מתאריך ד' טבת תשנ"ח

בישיבת הוועדה נעניי תח"י ונציגי המכון מיום ב' באדר תשנ"ט (18.2.99), הוחלט שחברת החשמל תעביר למכון רשימת פעילויות בשבת אופיינית, ביחידת ניהול המערכת, וכן השמעת דרישות הוועדה על העבודות הנדרשות בתחנת.

לחלף החומר המבקש:
 כדי לעבור על פעילויות השגרה בשבת, בחרנו להתייחס לשבת אופיינית לתקופת מעבר, כ"ה באדר תשנ"ט, 12.4.99, (מניסת השבת בשעה 17:20 לערך).

ההכנות לפני השבת:
 עבור המכון לטווח ארוך ראה מכתבו שבסמך.
 עבור יחידות המצאיות מרחיף לרובה ראה נספח א.
 לשבת לא מתוכננות עבודות אלא בעקבות דרישות חריגות של תח"י, יח"ת מ"ש או מחוות. וגם זאת רק לאחר אישורו של מנהל היחידה.
 ביום ח' מתקבלות החלטות לגבי הוצאת יחידות לרובה למשך השבת, ועל זמן החזרתן לעבודה. תהליך כהתאם לעקום העומס הצפוי למד ששי, שבת וראשון, ולחריגת הוכנת Unit Commitment ובדיקת עלות אלטרנטיביות.
 ביום ח' נבדקת גם השמעתן של עבודות רשת, במידה ואילו קיימות.
 בשבת זאת הוחלט על:
 • הוצאת יח 1 בתח"י ופח"ב לרובה בשבת ולבדיקות בתחילת השבת.
 • הוצאת יח 2 בתח"י אשכול א' לרובה לשבת.

בתחום ההלכה וההשגחה:
 ראה נספח א - זכרון המועת למתאריך (עמוד 1) ופרוט ב- רשימת העבודות המאפשרות לביצוע ביום ח'.
 ברינו חומנת למתאריך, העבודות השניה והשלישית משמאל מעניינות את מתאריך או שעת ההתחלה והסיום של העבודה.
 • מתאריך - כשור מוקדם או מאוחר מהיום אליו מתייחס הדיווח.
 • שעה - שעות מתייחסת ליום הדיווח.
 • אין עבודות מתוכננות לשבת.
 ראה נספח ב - יומן המפקח: בחלק של תח"י.
 אין כל כניסה לתח"י.
ליסיכום: לא בוצעה כל עבודה, הקשורה לניהול המערכת, במשך השבת, בתחום ההלכה וההשגחה.

כ"ו ניסן תשנ"ט במענה לבקשת המכון ח"י מפרטת פעילות של שבת אופיינית אחת בתחנות הכח

[illegible]

ט' אייר תשנ"ט זכרון דברים מישיבה משותפת וההחלטה לדון
בפתרונות בהתאם למערכות האוטומטיות החדשות המצמצמות
את הצורך בפעילות ידנית

חיים מרידברג
חשבו"ה
15
דוא"ר 02-5522000
02-5522000

בא"ר תשי"ט
18 באפריל, 1999

בס"ד

הנדון: סיכום ישיבה ביום 13.04.99, בהתאם משה חפץ היורש של חברת החשמל, ברמת השרון, המשרד ד"ר חנניה שקילוב עדימות.

שטחיתות: רב סטודולוביץ' ונתן גל - מנכ"ל חברת החשמל, צבי מרדכי וחיים מרידברג - מנכ"ל המכון.

רקע: המהיכה נודעה להמשך ההגדרה שקילוב עדימות של חברת החשמל בהפעלת מתקנים, על מנת להגדיר לבטא משאבים בקביעת הגישה הכלכלית לטיפול במערכת החשמל בשבתות ובחגים ישראל.

החלטות: הוחלט שההמשך שדרת דיונים בנושא, לאחר שתי פגישות קודמות בנושא, ביום 19.01.99 וביום 18.02.99, במשרדו של רב סטודולוביץ' בחיפה.

א. **הצגת נתונים של שבת אינדיבידואלית לתקופת מעבר**
כפי שסיכום בצמיחה הקודמת, ביום 18.02.99, הוצג תיאור מפורט של ההצגת החשמל בשבת אחת - כ"ה אדר השני, 12-13.03.99, כולל הדגמה של תמונת הפעילות והמדידת שבת אחת, והצגת, וכלול בחישוב עקומת השבת וההפסקה.

מסקנות:

- סיכום של מכתב לראי, מיום 12.04.99, בדבר "שינויים החכם והעבודות במערכת הייצור שבת", המדגם ומבטא את העקרונות של הצגת הפעילות היום.
- יוזמה א"י - יוזמה הומות על תאריך אותה שבת, וכן ישימת עבודות מאושרות לביצוע.
- יוזמה ב' - יוזמה המפקת, לשני התאריכים הלועזיים של השבת המדונה.
- יוזמה ג' - הדגמה של העסקת הייצור, לשני התאריכים הלועזיים של השבת המדונה. על ידי הדגמה כוללת בעל.
- 1. ישימת שלום יוזמות על ידי צוות היעקוב המרכזי, אור צוות תחנות הכוח - מסבוכות - על ידי צוות אופטי.
- 2. תוצאות שלוש יוזמות של צוות היעקוב - שלוש עולות בתחנות הייצור (פעילות המבוצעת, בדור כלל על ידי צוות על כפתור).
- מסבוכות על ידי צוות, כלל על צוות אופטי.

ב. **הצגת נתונים של שבתות אינדיבידואליות וסכומים**
המחלק, הוכח ויוצא על ידי צוות חברת החשמל, תאריכים מפורטים דומים, שלוש שבתות נוספות.

ג. **נוח לזכור משהי ההפעלת מערכת הבקרה הייצור**
החלטות ששטחיתות הכתית להפעלת שלוש מערכות הבקרה הייצור - בקרת עומס (Load and Frequency Control) ובקרת תדריות.

ד.

- **שנת 1999 / תחילת שנת 2000**
הקדמה לטובת - על ידי מושב הבקרה המרכזי - על מושבית תחנות הייצור.
- **שנת 2000**
השלמת מיקוד אופטימי - הנושא על ידי מושבית תחנות הייצור - על מושבית בתוך תחנות הייצור.

ב' אייר תשנ"ט סיכום פגישה שנועדה לקבוע בסיס משותף לגישה כללית בטיפול בבעיית החשמל בשבתות ובחגים

[illegible]

ט' תמוז תשנ"ט עמוד אחד מתוך טבלה מפורטת שחח"י ערכה במיוחד לבקשת המכון עם פירוש פעולות ידיניות הנצרכות גם לאחר כניסתן של המערכות האוטומטיות

[illegible]

ט"ז אייר תשנ"ט לבקשת המכון חח"י מפרטת את פעולות העובדים הצפויות בשבתות לאור שינויים טכניים שנעשים בחברה, עם הערות בכת"י של הגרל"י הלפרין

אספקלריה

באספקלריית העבר
המשך מעמוד קודם

מכון מדעי טכנולוגי ל"הלכה • Institute for science and halacha

1 Hagiga St., Jerusalem 96 405, Israel P.O.B. 16121
Tel: 02-6424880, 6423220 Fax: 02-6420949
07-6429310, 6415106, 6424860

1075/01

הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

כבוד הר"ח מרדכי בן-דוד
שלום וברכה,

כיום אלו ימי חשבון הנפש שכל אחד ואחד צריך לעשות חשבון האושר והצבירה שהוא
במעשה במדה מסוימת מתאימים לדברי חז"ל בראש חודש שבט של עולם חשבונות
גורא עולם ואין חשבון על עולם יותר מן חשבון שני עשרת השבועות מראשית
עולם. וכמירושלם של הארץ הקדוש עתה כי שנה ימים עשה... את השמים ואת הארץ וגו'
שלא נאמר כי בשנת ימים אלא שהקב"ה יתן עשה את השמים והארץ רק לשנה ימים
הגוי שמירת השבת נמשך מהחור עולם

ועל של עתה באנו עברו ימים, שבעות, חדשים וכמעט שנים מאז שרהלנו בנושא חבית
החשבון לענין שמירת השבת. למעשה לא היה שום שני ענין בעטו לשמירתה לאלי בהגבת
הדברים לעתיד לבוא שם זה חשבון. אמנם לא במעשה ועדיין.

ולכן הנינו פניה לכל אחד מכם נא להחזיק ולחדדו למעלה למעלה למעשה. כידוע לכם
שרציתו כבר לפני המעלה מחזר שנה להוציא אנשים לשבת קרי לנחיות הכה לנחיות ולרכו
מידע על העשה שם בימות החול כל בעלה ומעלה ומה עושים בשבתות וחגים ולמה האם
הפעולות הם חובות והאם ניתן לוחר עליהן או לשנותן, או לשנות את הצורך. וכמו שדברתי
אתמול עם המהנדס הנכבד ר' דוד בנט במשל כיבוי מבערים בשבתות בזמן שאין צריכה האם
היא חובות, האם לא ניתן לאגור קיטור וגם אם לא האם לא ניתן לשחרר קיטור. הם דברים
שיש צורך להבין ולדון עליהם פה ושם על כל הפעולות. ואחרי שנקבל חומר נדון עליהם מה
ניתן לעשות ואיך וכלי לקטין או להבין את חילולי השבת חז"ל.

ולכן הנינו פניה אליכם נא להשיב חובות כל אחד ואחד איך אחרנו יעשים לנושא וגם לבנות
סוסס לנדוקים ועשינו נוכל להשתלט על הדברים ונתרום לקדושת השבת ולקדושת השם
שבתות זה נוכל להכתב ולחזותם בספרן של דוקים וכדברי השם שבת קודש נבי אר' חייא
בר אבא אר' יוחנן כל המאשר שבת בהלכות אפילו עבד עזר כדורו של אנוש מוחלן לו.

בברכת כתיבה וחימה טובה
הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

מכון מדעי טכנולוגי ל"הלכה • Institute for Science and Halacha

1 Hagiga St., Jerusalem 96 405, Israel P.O.B. 16121
Tel: 02-6424880, 6423220 Fax: 02-6420949
E-mail address: halacha@iscn.net.il

1075/01

הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

כבוד הר"ח מרדכי בן-דוד
שלום וברכה,

כיום אלו ימי חשבון הנפש שכל אחד ואחד צריך לעשות חשבון האושר והצבירה שהוא
במעשה במדה מסוימת מתאימים לדברי חז"ל בראש חודש שבט של עולם חשבונות
גורא עולם ואין חשבון על עולם יותר מן חשבון שני עשרת השבועות מראשית
עולם. וכמירושלם של הארץ הקדוש עתה כי שנה ימים עשה... את השמים ואת הארץ וגו'
שלא נאמר כי בשנת ימים אלא שהקב"ה יתן עשה את השמים והארץ רק לשנה ימים
הגוי שמירת השבת נמשך מהחור עולם

ועל של עתה באנו עברו ימים, שבעות, חדשים וכמעט שנים מאז שרהלנו בנושא חבית
החשבון לענין שמירת השבת. למעשה לא היה שום שני ענין בעטו לשמירתה לאלי בהגבת
הדברים לעתיד לבוא שם זה חשבון. אמנם לא במעשה ועדיין.

ולכן הנינו פניה לכל אחד מכם נא להחזיק ולחדדו למעלה למעלה למעשה. כידוע לכם
שרציתו כבר לפני המעלה מחזר שנה להוציא אנשים לשבת קרי לנחיות הכה לנחיות ולרכו
מידע על העשה שם בימות החול כל בעלה ומעלה ומה עושים בשבתות וחגים ולמה האם
הפעולות הם חובות והאם ניתן לוחר עליהן או לשנותן, או לשנות את הצורך. וכמו שדברתי
אתמול עם המהנדס הנכבד ר' דוד בנט במשל כיבוי מבערים בשבתות בזמן שאין צריכה האם
היא חובות, האם לא ניתן לאגור קיטור וגם אם לא האם לא ניתן לשחרר קיטור. הם דברים
שיש צורך להבין ולדון עליהם פה ושם על כל הפעולות. ואחרי שנקבל חומר נדון עליהם מה
ניתן לעשות ואיך וכלי לקטין או להבין את חילולי השבת חז"ל.

ולכן הנינו פניה אליכם נא להשיב חובות כל אחד ואחד איך אחרנו יעשים לנושא וגם לבנות
סוסס לנדוקים ועשינו נוכל להשתלט על הדברים ונתרום לקדושת השבת ולקדושת השם
שבתות זה נוכל להכתב ולחזותם בספרן של דוקים וכדברי השם שבת קודש נבי אר' חייא
בר אבא אר' יוחנן כל המאשר שבת בהלכות אפילו עבד עזר כדורו של אנוש מוחלן לו.

בברכת כתיבה וחימה טובה
הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

י"ג אלול תש"ס מכתב פנימי נוקב של חשבון נפש שכתב הגר"י
הלפרין צ"ל למהנדסי המכון על כך שכבר חלף הרבה זמן ועדיין לא
נעשה שום שינוי ממשי בשטח

ה' שבט תש"ס ח"י מאפשרת למכון לאסוף מידע על כלל תחנות
הכה

מכון מדעי טכנולוגי ל"הלכה • Institute for Science and Halacha

1 Hagiga St., Jerusalem 96 405, Israel P.O.B. 16121
Tel: 02-6424880, 6423220 Fax: 02-6420949
E-mail address: halacha@iscn.net.il

1075/01

הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

כבוד הר"ח מרדכי בן-דוד
שלום וברכה,

כיום אלו ימי חשבון הנפש שכל אחד ואחד צריך לעשות חשבון האושר והצבירה שהוא
במעשה במדה מסוימת מתאימים לדברי חז"ל בראש חודש שבט של עולם חשבונות
גורא עולם ואין חשבון על עולם יותר מן חשבון שני עשרת השבועות מראשית
עולם. וכמירושלם של הארץ הקדוש עתה כי שנה ימים עשה... את השמים ואת הארץ וגו'
שלא נאמר כי בשנת ימים אלא שהקב"ה יתן עשה את השמים והארץ רק לשנה ימים
הגוי שמירת השבת נמשך מהחור עולם

ועל של עתה באנו עברו ימים, שבעות, חדשים וכמעט שנים מאז שרהלנו בנושא חבית
החשבון לענין שמירת השבת. למעשה לא היה שום שני ענין בעטו לשמירתה לאלי בהגבת
הדברים לעתיד לבוא שם זה חשבון. אמנם לא במעשה ועדיין.

ולכן הנינו פניה לכל אחד מכם נא להחזיק ולחדדו למעלה למעלה למעשה. כידוע לכם
שרציתו כבר לפני המעלה מחזר שנה להוציא אנשים לשבת קרי לנחיות הכה לנחיות ולרכו
מידע על העשה שם בימות החול כל בעלה ומעלה ומה עושים בשבתות וחגים ולמה האם
הפעולות הם חובות והאם ניתן לוחר עליהן או לשנותן, או לשנות את הצורך. וכמו שדברתי
אתמול עם המהנדס הנכבד ר' דוד בנט במשל כיבוי מבערים בשבתות בזמן שאין צריכה האם
היא חובות, האם לא ניתן לאגור קיטור וגם אם לא האם לא ניתן לשחרר קיטור. הם דברים
שיש צורך להבין ולדון עליהם פה ושם על כל הפעולות. ואחרי שנקבל חומר נדון עליהם מה
ניתן לעשות ואיך וכלי לקטין או להבין את חילולי השבת חז"ל.

ולכן הנינו פניה אליכם נא להשיב חובות כל אחד ואחד איך אחרנו יעשים לנושא וגם לבנות
סוסס לנדוקים ועשינו נוכל להשתלט על הדברים ונתרום לקדושת השבת ולקדושת השם
שבתות זה נוכל להכתב ולחזותם בספרן של דוקים וכדברי השם שבת קודש נבי אר' חייא
בר אבא אר' יוחנן כל המאשר שבת בהלכות אפילו עבד עזר כדורו של אנוש מוחלן לו.

בברכת כתיבה וחימה טובה
הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

מכון מדעי טכנולוגי ל"הלכה • Institute for Science and Halacha

1 Hagiga St., Jerusalem 96 405, Israel P.O.B. 16121
Tel: 02-6424880, 6423220 Fax: 02-6420949
E-mail address: halacha@iscn.net.il

1075/01

הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

כבוד הר"ח מרדכי בן-דוד
שלום וברכה,

כיום אלו ימי חשבון הנפש שכל אחד ואחד צריך לעשות חשבון האושר והצבירה שהוא
במעשה במדה מסוימת מתאימים לדברי חז"ל בראש חודש שבט של עולם חשבונות
גורא עולם ואין חשבון על עולם יותר מן חשבון שני עשרת השבועות מראשית
עולם. וכמירושלם של הארץ הקדוש עתה כי שנה ימים עשה... את השמים ואת הארץ וגו'
שלא נאמר כי בשנת ימים אלא שהקב"ה יתן עשה את השמים והארץ רק לשנה ימים
הגוי שמירת השבת נמשך מהחור עולם

ועל של עתה באנו עברו ימים, שבעות, חדשים וכמעט שנים מאז שרהלנו בנושא חבית
החשבון לענין שמירת השבת. למעשה לא היה שום שני ענין בעטו לשמירתה לאלי בהגבת
הדברים לעתיד לבוא שם זה חשבון. אמנם לא במעשה ועדיין.

ולכן הנינו פניה לכל אחד מכם נא להחזיק ולחדדו למעלה למעלה למעשה. כידוע לכם
שרציתו כבר לפני המעלה מחזר שנה להוציא אנשים לשבת קרי לנחיות הכה לנחיות ולרכו
מידע על העשה שם בימות החול כל בעלה ומעלה ומה עושים בשבתות וחגים ולמה האם
הפעולות הם חובות והאם ניתן לוחר עליהן או לשנותן, או לשנות את הצורך. וכמו שדברתי
אתמול עם המהנדס הנכבד ר' דוד בנט במשל כיבוי מבערים בשבתות בזמן שאין צריכה האם
היא חובות, האם לא ניתן לאגור קיטור וגם אם לא האם לא ניתן לשחרר קיטור. הם דברים
שיש צורך להבין ולדון עליהם פה ושם על כל הפעולות. ואחרי שנקבל חומר נדון עליהם מה
ניתן לעשות ואיך וכלי לקטין או להבין את חילולי השבת חז"ל.

ולכן הנינו פניה אליכם נא להשיב חובות כל אחד ואחד איך אחרנו יעשים לנושא וגם לבנות
סוסס לנדוקים ועשינו נוכל להשתלט על הדברים ונתרום לקדושת השבת ולקדושת השם
שבתות זה נוכל להכתב ולחזותם בספרן של דוקים וכדברי השם שבת קודש נבי אר' חייא
בר אבא אר' יוחנן כל המאשר שבת בהלכות אפילו עבד עזר כדורו של אנוש מוחלן לו.

בברכת כתיבה וחימה טובה
הרב לוי יצחק הלפרין
ראש המכון

א' ניסן תשס"א לאחר דחיות חוזרות ונשנות סוף סוף נקבע מועד
לסיום בתחנה כ"ח חדרה בכ"ג ניסן

כ' טבת תשס"א ההזמנה שנשלחה לחברי ועדת הרבנים
להשתתפות בסיום שתוכנן בתחילה להתקיים ב"ח אדר בתחנת
הכה חדרה

הגרל"י הלפרין זצ"ל נושא דברים בפני חברי ועדת הרבנים ובכירי חח"י

הגרל"י הלפרין זצ"ל נושא דברים בפני חברי ועדת הרבנים ובכירי חח"י בפתח הסיור בתחנה"כ בחדרה, נראים עוד מתוך חברי ועדת הרבנים הגרמ"מ שפרן, הגר"מ גרוס, הגר"ד שובקס והגר"מ דייטש

סיון תשס"א בישיבת ועדת הרבנים בין כותלי המכון, נראים מימין לשמאל הגאונים רבי חיים דוד שובקס, רבי יהושע נויבירט זצ"ל, יבלח"ט רבי אריה דביר, רבי אשר וייס, רבי מתתיהו דייטש והמהנדס ד"ר יעקב לרנר

ז' סיון תשס"א ראש המכון הגרל"י הלפרין זצ"ל בראשות ישיבת ועדת הרבנים עם מהנדסי המכון

במהלך סקירתו של המהנדס הר"ר דן דוידאן, נראים עוד הגר"מ גרוס, הגר"א קריספל והגר"ד יוסף

סיון תשס"א המהנדס הר"ר דן דוידאן בדיווח לחברי ועדת הרבנים, נראים מימינו הגר"מ הלפרין, הגרמ"מ שפרן והגר"מ גרוס

במהלך ישיבת ועדת הרבנים

במהלך ישיבת ועדת הרבנים

אספקלריה

באספקלריית האמונה

מכתבים ל'גאנה' (3)

הרקע לתכתובת ענפה זו והסיפור המרתק והמפעים שסביבה פורסם בעלון 'אספקלריה' גליון ט' (חשוון תש"פ) עמ' 53

7 באוקטובר 1994

הרב היקר,

תודה על התשובה למכתב שלי, ועל ההסכמה שלך לעזור לי להבין וללמוד על הבורא והבריאה והקשר המיוחד עם המדינה היהודית. אני מבין שאתה קבלת את המכתב שלי. חשבתי שהתשובה הראשונה שלי לא הגיעה אליך. התעניינתי במכתב שלך. מה שמדאיג אותי הוא איך יכול להיות שה' ציווה לנח לאכול את הברש של בעל חי שמת מעצמו, כי רובם הלא מתים עקב מחלות. נא להגיד משהו לגבי זה.

בבקשה, מדוע מקבלים "מגן דוד" כאשר נחקקים הלולאות של האטום, מעבר לנקודת המגע שלהן? בבקשה, אם אתה זוכר טוב, הרי שבכתבה ב-NEWSWEEK על המכון כתוב שבמכון מנסים לנצל את הפתח שבהלכה. האם זה אמת שה' משאיר פתח בהלכה כדי שהאנושות תוכל להפיק מכך תועלת? אני שמח לשמוע שלאומה היהודית יש יותר ענקים רוחניים מלבד מרטין בובר שלי. אני אשמח להכירם בזמן הנכון. בבקשה, אני אודה לך על ספר על יהדות. אני מקווה שאני לא מטריח אותך. ...אני מפסיק פה עם דרישת שלום לך הרב ולכולם.

**שלך בנאמנות,
קוואדוו אופאוקו-אנטווי**

שמירת הגוף ♦ "פרצות בחוק" בתורה ♦ ענקי רוח יהודיים ♦ ירושלים והמקדש

ט"ו בכסלו תשנ"ה

איש נבון ויקר,

את מכתבך קבלתי. אני מקוה שתרמתי לך להבין טוב יותר את כוונת בריאת העולם על ידי הבורא; את מעמדה של האנושות בתוך כלל הבריאה; ואת ייחודו של עם ישראל במסגרת זו.

ובאשר לשאלותיך במכתבך האחרון:

א. בנוגע לשאלתך בדבר ההיתר שניתן לנח לאכול בשר: לנח הותר לאכול, הן בשר בעלי חיים שהומתו, והן בשר בעלי חיים שמתו מאליהם. אך כמובן שהאדם צריך להיות זהיר שלא לאכול דבר העלול להזיק לו.

גם חכמינו הזהירו אותנו שלא לאכול או לשותות דברים שיש בהם משום חשש סכנה. וכפי שכתב הרמב"ם בספרו (בפרק י"א מהלכות רוצח ושמירת נפש): "הרבה דברים אסרו חכמים מפני שיש בהם סכנת נפשות... ואלו הן: לא יניח אדם פיו על הסילון המקלח מים וישתה, ולא ישתה בלילה מן הנהרות ומן האגמים שמא יבלע עלוקה והוא אינו רואה, ולא ישתה מים מגולים שמא שתה מהן נחש וכיוצא בו מזוחלי עפר וישתה וימות..."

הקדוש ברוך הוא נתן ביד האדם את הכלים והאפשרויות לשמור על עצמו מסכנות. ואילו אדם שאינו יודע לשמור על עצמו הוא אדם מסוכן לפי דעת חכמינו, שהרי בודאי לא ישמור על זולתו. וכלשון חז"ל בתלמוד (מסכת פסחים): "על חייו לא חס - על חיי חברו לא כל שכן".

ב. בנוגע לשאלתך: האם באמת השאיר הקדוש ברוך פתח כדי שהאנושות תפיק מכך תועלת?

ראשית עליך לדעת כי אנו מאמינים שחוקי התורה שניתנה לנו בסיני הם כולם חוקי האלוקים, וכשם שבורא העולם לא חיסר בעולמו כלום, כך גם לא חיסר בתורתו כלום, ונתן לנו תורה שלמה ומלאה ללא שום חיסור או ייתור. ברור אפוא, כי כאשר השאיר פתח או דרך מסוימת הוא עשה זאת בכוונה תחילה. ואין זה כמו חוקי בשר ודם, שכאשר אנו מוצאים בהם "פירצה" מסויימת אנו תולים זאת בשגגת המחוקק.

האמת היא, שהן הדברים שנאסרו על ידי התורה, והן אותם הדברים שלא אסרה אותם התורה ונתנה לאדם רשות להשתמש בהם, כולם כאחד הם לטובת האדם ולתועלתו - הן לתועלתו הרוחנית, והן לתועלתו הגשמית. כי עצם הדבר שאדם נמנע מעשיית דבר מסוים רק מחמת רצונו של הבורא, ואינו נמנע מעשיית דברים אחרים שלא נאסרו על ידי הבורא, הרי בכך הוא מוכיח שכל פעולותיו - עשייתו ואי עשייתו - מותנים אך ורק ברצון הבורא. פשוט אפוא שיש בכך משום תועלת רוחנית לנפשו של האדם. אבל יתר על כן, יש בכך גם תועלת גשמית, שהאדם נהפך בעקבות זאת לשליט על יצריו.

מצד שני, אילו אדם מתנזר מהכל - הן מהדברים שנאסרו על ידי הבורא והן מן הדברים שלא נאסרו, הרי אין בכך שום הוכחה שהוא מנווט את מעשיו ועושה ואינו עושה כפי רצונו של הבורא, וגם אינו מוכיח שהוא שולט במעשיו.

ניתן להמשיל על כך את המשל הבא:

אחד מדרכי הקנין לקניית קרקע על פי ההלכה היהודית נקרא בשם "חזקה". משמעותו של קנין זה הוא שהקונה עושה פעולה מסוימת המוכיחה את בעלותו על הקרקע, כגון שהוא גודר את המקום כעושה בתוך שלו. בעשותו כך הוא מוכיח לכל שהוא הבעלים על הקרקע.

והנמשל הוא, שכאשר אדם מתנזר מדברים שהקדוש ברוך הוא התירם, ואילו הוא פורש מהם אך ורק מחמת שהוא עצמו החליט לאוסרם על עצמו, הרי הוא מבטא בזאת ומצהיר כי הוא מרגיש שהוא הבעלים על עצמו ולא הקדוש ברוך הוא בורא העולם.

ג. בנוגע לענקי הרוח של עם ישראל: הם רבים עד למאוד, עד כדי כך שמן הנמנע למנותם כולם. בכל דור קמו לו לעם ישראל ענקיים רוחניים שהיו לו ולעולם כולו למאורות. כולם הקרינו מאורו העצום והכביר של משה רבינו, כפי שאמרו חכמינו (במסכת בבא בתרא): "פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה" - והפירוש בזה הוא, כי החמה הינה מקור אור עצמאי, ואילו האור שהלבנה מקרינה אינו אלא האור שהיא קולטת מהחמה. כך הדבר גם ביחס למשה רבינו ויהושע תלמידו. אמנם גם יהושע בגודל אישיותו היה מקור אור עצמאי גדול, אבל ביחס לרבו, משה רבינו עליו השלום בחיר כל היצורים, היה נחשב רק כמקבל אור שאותו הוא הקרין לעם בדורו ולדורות הבאים.

באופן זה היו מאות, אלפים ורבבות של ענקי רוח יהודים במהלך הדורות. מימות משה רבינו עליו השלום ועד לימינו אלה יש בערך כ-120 דורות, ובכל דור קמו לעם ישראל כמה וכמה מאורות שהאירו לדורם ולדורות שאחריהם. תעיד על כך הספרות היהודית הענפה והענקית שנשארה לעמנו לאחר שחלק הארי ממנה אבד לנו ברבות השנים ובצוק העתים. הספרות הקיימת מונה מאות אלפי, ואולי מיליוני ספרים, בתחומים רוחניים שונים ומגוונים המאירים כוזהר הרקיע.

ד. אני מעריך מאד את עמדתך בנושא ירושלים שהיא לב לבו של עם ישראל, הקשור עמה מימות שם בן נח (שהוא מלכי צדק מלך שלם-ירושלים, כפי שמסופר בספר בראשית יד, יח); ומימות אברהם אבינו עליו השלום - ואשר שם עקד את יצחק בנו על גבי המזבח בהר המוריה; ושם התפללו אברהם, בנו יצחק ונכדו יעקב - כמבואר בתלמוד (במסכת ברכות); שם גם היו בתי המקדש - הראשון והשני, ששם השרה הבורא את שכינתו, ואשר כל ישראל התפללו ומתפללים בכל ימי גלותם לבנין ירושלים ובית המקדש. והלואי והיו כל בני עמינו מבינים כראוי את אשר אתה מבין.

בודאי ידוע לך, שכאשר שלמה המלך עליו השלום (בנו של דוד המלך עליו השלום) חנך את בית המקדש הראשון שנבנה על ידו, ביקש בתפילתו מהקדוש ברוך הוא שהוא אלוקי ישראל: "וגם אל הנכרי אשר לא מעמך ישראל הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך, כי ישמעון את שמך הגדול ואת ידך החזקה וזרועך הנטויה ובא והתפלל אל הבית הזה, אתה תשמע השמים מכון שבתך ועשית ככל אשר יקרא אליך הנכרי, למען ידעון כל עמי האדם את שמך ליראה אותך כעמך ישראל ולדעת כי שמך נקרא על הבית הזה אשר בניתי" (מלכים א ח, מא-מג).

אני מתפלל להשם יתברך כי ישיב את לב כל בית ישראל ליראה את שמו ולאהבה אותו, ושיחשבו גם הם כמותך.

כרגע אסתפק בתשובה זו. ובאם הנך חושב שיש עוד דברים שאני יכול לסייע לך בהם, אעשה זאת בחפץ לב בעזרת ה'.

בכבוד רב,

הרב לוי יצחק הלפרין

ראש המכון

8 בדצמבר 1194

רב יקר,

רב תודות על מכתבך מיום 14 לאוקטובר 1994.
רב תודות גם על תשובתך על כל שאלותיי עד כה. הם פותחים בפני הרבה דברים חדשים.

בבקשה, אני מתכוון לעשות את המכתב של היום קצר אבל "דורש".
אודה לך מאד על פירוש על התורה, שיאפשר לי ללמוד כראוי ולהכיר את התורה באופן מלא.

איך אפשר לדעת על החלקים החתומים של התורה?
מה הם הנושאים המרוממים והמעניינים של התורה?

נא עשה לי הכרה עם אחד מענפי הרוח של העם היהודי.
כיון שאנו מתקרבים לסוף השנה, הנני רוצה לאחל לך ולצוות שלך, שנה חדשה מאושרת.

שלך בנאמנות,

קוואדו אופאוקו-אנטווי

פרד"ס התורה ♦ כל מצוות התורה כמקשה אחת

באשר לשאלתך אודות החלקים החתומים שבתורה: הבנת התורה כתוצאה מקריאתה כמו שהיא הינה הבנת הדברים הגלויים שמעל פני השטח, ונקראת "פשט". נוסף על כך יש בתורה רובד עמוק יותר של הבנה הכוללת את אשר לא כתוב במפורש בתורה שבכתב - של הדברים שהם מתחת לפני השטח ואשר רק רמוזים בה. דרך זו נקראת "רמז". לדרך זו יש שני ענפים: הדרוש והסוד.

בניגוד ל"פשט" שאותו כל אחד יכול להבין, הרי ה"רמז" לא נמסר להבנתו של כל קורא, אלא הוא בא בקבלה של איש מפי איש עד למשה רבינו עליו השלום מפי הגבורה.

קיימת גם ספרות גדולה ורחבה העוסקת בחלק ה"סוד" של התורה, והיא נקראת חכמת ה"קבלה", על שם שחלק זה של חכמת התורה יסודו כאמור בקבלה איש מפי איש.

לימוד חלק זה הוא רלוונטי אך ורק לאחר לימוד התורה בדרך הפשט. עיקרו של חלק זה של התורה מיועד לבני ישראל, שלהם יש את הסגולה המיוחדת מאת הבורא, לרדת לעומקם של דברי תורה ולעמוד על סודם.

גם בן ישראל אינו רשאי לגשת ללימוד זה של ה"סוד" אלא רק לאחר שכבר מילא את עצמו בכל חלקי התורה - בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, עם מפרשיהם שהם כוללים ספרים רבים מאד. ברור אפוא כי לא ניתן להגיע לדרגה זו אלא למי שיתפנה מכל מלאכה ועסק, ולא יעסוק בהם רק כדי צורך מחייתו המינימאלי, וישקיע את ראשו ורובו ימים ולילות אך ורק בלימוד התורה. וכפי

שמרחיב בזאת הרמב"ם בספרו (בפרק שלישי מהלכות תלמוד תורה), ואילו מקצת מדבריו: "מי שנשאו לבו לקיים מצוה זו (- מצות לימוד התורה, שהיא אצל בני ישראל המצוה המכובדת ביותר) כראוי, ולהיות מוכתר בכתר תורה: לא יסיח דעתו לדברים אחרים, ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת... שבמתאבק בעפר רגלי החכמים, ומסיר התאוות ותענוגי הזמן מלבו, ועושה מלאכה בכל יום מעט כדי חייו אם לא היה לו מה יאכל, ושאר יומו ולילו עוסק בתורה".

בחלק זה של התורה הנקרא "סוד" ישנו חלק אחד הניתן להשגת אנוש לאחר מילוי כל התנאים הנדרשים, ויש עוד חלק שלא ניתן עתה להשגת בני אנוש. החלק הראשון הוא המצוי בספרות הקבלה, המדרשים והחסידות. מלבדו יש חלק נוסף של "סודה של תורה", שכאמור אינו ניתן עתה להשגה, והוא גנוז וטמיר. כפי שגילו לנו חכמינו (במסכת חגיגה) אודות האור ששימש בששת ימי בראשית: "אור שברא הקדוש ברוך ביום ראשון, אדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו. כיון שנסתכל הקדוש ברוך הוא בדור המבול ובדור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים, עמד וגנוז מהן, שנאמר: וימנע מרשעים אורם. ולמי גנוז, לצדיקים לעתיד לבוא". עוד גילו לנו חכמינו, כי את האור האלוקי הזה גנוז הקדוש ברוך הוא בתורה. לפיכך היו אמנם יחידים מעם ישראל במשך הדורות, שזיככו את גופם ורוממו את נשמתם למעלה מדרגת בני אנוש רגילים, והם זכו שאור צפון וגנוז זה נתגלה להם בלמדם את התורה בקדושה ובטהרה. אך לעתיד לבוא הוא יתגלה, ותהיה זו תורה שניתנת להשגה לכל בני ישראל.

באשר לשאלתך אודות הנושאים המרוממים והמעניינים שבתורה: כל התורה כולה הינה חטיבה אחת, ואינה תורה שלמה אלא כשהיא כוללת את כולה, וכל חלק משלים את רעהו. כל חלק ממנו כשהוא לעצמו הרי הוא דומה לנקודה בודדת מתוך תמונה שלמה.

יש לנו 613 מצוות הנקראות מצוות "דאורייתא", והן המצוות שנצטוונו בהן על ידי הבורא במתן תורה, ועוד שבע מצוות "דרבנן" דהיינו שנוספו לנו על ידי חכמינו הקדמונים - אשר ביחד הן 620 מצוות, שמניינן בגימטריא כמנין "כתר" (- שכן בלשון הקודש יש לכל אות משמעות מספרית). משמעות הדברים היא, כי בקיום המצוות אנו ממליכים עלינו ועל העולם כולו את הקדוש ברוך הוא, ואנו כביכול כאילו מייצרים ושולחים לו כתר מלוכה. ובאם תחסר מצוה אחת מכלל המצוות הרי כבר אין זה כתר.

כמובן שיש דרך כיצד ללמוד ולהכיר את התורה שלב אחר שלב, כי אי אפשר ללמוד את כולה בבת אחת. בתחילה יש ללמוד על בריאת העולם בפרשת בראשית; על האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב; לידתם; פועליהם; הברית של הקדוש ברוך איתם ובמיוחד הברית של בין הבתרים; הירידה למצרים ויציאתם משם; בחירת משה רבינו עליו השלום על ידי הקדוש ברוך הוא למנהיג ישראל; ובעיקר מתן תורה על הר סיני - שכן כל השעבוד במצרים היה רק הכנה למתן תורה. התורה ניתנה לעם ישראל במדבר כדי להורות שאין שום מקום בעולם שאינו מקומה של התורה חס וחלילה. בנין המשכן הוא השלב הבא לאחר מתן תורה, ומשמעותו הוא להכין מקום מיוחד כדי שגילוי השכינה שהיה במעמד הר סיני יכול לחזור על עצמו כאשר יזכו לכך. כפי שנאמר בספר שמות (כה, ח) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם". עם ישראל נכנסים לארץ ישראל בזכות שיש כבר בידם את התורה, והם בונים שם בית מקדש קבוע להשראת השכינה - אשר שורה בתוכם כשיש בידם תורה, יחד עם סדר העבודה וקיום תרי"ג מצוות.

באשר לבקשתך להכיר לך ענקי רוח של העם היהודי: האם כוונתך לאלה מהדורות הקודמים או מאלה החיים אתנו היום?

הנני מודה לך על ברכתך לקראת השנה האזרחית החדשה. אולם בודאי ידוע לך כי אצלנו היהודים מונים את מנין השנים ואת תחילתם מעת בריאת העולם, ומיום הששי לבריאתנו - שהוא היום שבו נברא אדם הראשון עליו השלום, והוא ביום אחד לחודש תשרי יום ראש השנה לפי הלוח היהודי, ושנה זו היא שנת החמשת אלפים שבע מאות חמישים וחמש מעת בריאת העולם.

בכבוד רב

הרב לוי יצחק הלפרין

ראש המכון

15 במרס 1995

רבי יקר,

תודה על מכתבך. שמתי לב היטב לתוכנו.

אני מקווה שכולם במכון בסדר.

בבקשה, אני עדיין צריך לפירוש על התורה. זה יעזור לי להבין מה שאני קורא.

בבקשה, מה הם הנושאים המעניינים והנשגבים שבתורה?

אני קראתי לפני כמה ימים, שהיהדות באירופה עוברת תחיה ואנשים שהיו מקודם מפחדים להיות יהודים עכשיו מצהירים על יהדותם.

רבי, למה אתה כותב שם השם עם קו?

בבקשה, למה אתה לא רוצה להציג לפני אחד מענקי הרוח שביהדות? האם מתוך חשש שבמקום שאני אלמד תורה אני אהיה קשור לאדם המסוים הזה?

...אודה לך על ספר קטן על יהדות ותורה.

אני מפסיק פה עם דרישת שלום לך ולכל האנשים במכון.

שלך בנאמנות,

קוואדוו אופאוקו-אנטווי

אספקלריה

רשימת מיחמים המאושרים ע"י המכון מדעי טכנולוגי להלכה מעודכן לחודש שבט תש"פ

יבואן / יצרן	דגם	ליטרים / כוסות	אינו צריך טבילה
טיקה ליין	TL	20-6 ליטרים	✓
	TLN	20-6 ליטרים	✓
	מאושרים עד כסלו תשפ"א (דצמבר 2020)		
סהרה / "אור לשבת"	OL-WU3007	30 כוסות	✓
	OL-WU4007	40 כוסות	✓
	OL-WU5007	50 כוסות	✓
	OL-WU6007	60 כוסות	✓
	OL-WU8007	80 כוסות	✓
	OL-WU10007	100 כוסות	✓
	מאושרים עד תמוז תש"פ (יולי 2020)		
אלקטרו חנן	60-30-EL	30 כוסות	
	60-30-EL	40 כוסות	
	60-30-EL	50 כוסות	
	60-30-EL	60 כוסות	
	מאושרים עד חשון תשפ"א (נובמבר 2020)		
שאוליאן / "מולדת"	2030-ML	30 כוסות	
	2040-ML	40 כוסות	
	2050-ML	50 כוסות	
	2060-ML	60 כוסות	
	מאושרים עד טבת תשפ"א (ינואר 2021)		

רשימת מיחמי טרמוס המאושרים ע"י המכון מדעי טכנולוגי להלכה מעודכן לחודש שבט תש"פ

יבואן / יצרן	דגם	ליטרים / כוסות	אינו צריך טבילה
שאוליאן / SOL	6081-SL	5 ליטר	✓
	מאושרים עד טבת תשפ"א (ינואר 2021)		
NOVO / O.I.G.	160-NOV	4 ליטר	✓
	מאושרים עד טבת תשפ"א (ינואר 2021)		
המילטון	160-HEM	5 ליטר	
	מאושרים עד טבת תשפ"א (ינואר 2021)		

רשימת קומקומים המאושרים ע"י המכון מדעי טכנולוגי להלכה מעודכן לחודש שבט תש"פ

יבואן / יצרן	דגם	ליטרים / כוסות	אינו צריך טבילה
סהרה / "אור לשבת"	OL-K2207	2.2 ליטרים	
	מאושרים עד תמוז תש"פ (יולי 2020)		
חובה לוודא בבית הלקוח כי מדבקת האישור המקורית מוצמדת למוצר. ללא מדבקה אין תוקף לאישור המכון. יש לעיין היטב באישור ההלכתי המודבק למוצר ולוודא כי הוא תואם את הדגם, וכי הוא בר תוקף, וכן לעיין בהנחיות (אם קיימות).			

כוס תנחומים

כואבים ודואבים אנו את הסתלקותו של איש האשכולות, רב תבונות, רב הפעלים וכביר המעש לתורה ולתעודה, ידיד נאמן למכון משכבר הימים, נאמנם וחביבם של גדולי ישראל, יד ימינו ואיש סודו של דודו הגדול עמוד ההוראה לבית ישראל רבינו מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, נושא דבר ד' ברמה ומשמיע קול ד' בכח קול ד' בהדר על משמרת הקודש וטהרת החינוך

הרה"ג ר' אברהם יוסף לייזרזון זצ"ל

יו"ר החינוך העצמאי בארץ ישראל

תנחומינו הכנים מעומקא דליבא לכל משפחתו הנכבדה הי"ו

ובמיוחד לבנו יחידו העומד לימינו בכל עוז, נודע שמו בשערים המצויינים בהלכה לשם ותפארת ולתהלה, העוסק זה עשרות בשנים בעמל ודקדוק רב בבירור מקחו וליבון תורת דודו רבינו הגדול עטרת תפארת ישראל מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל, וזכה להאיר את עולם התורה וההלכה בעשיית אזנים לתורתו, ואשר אנו נהנים ממנו עצה ותושיה בהרבה עניני הלכה למעשה

הגאון רבי שמחה בונם שליט"א

ראש מרכז 'שולחן שלמה' להוראה

ומחבר סדרת הספרים הנפלאים 'שולחן שלמה'

בנחמת ציון וירושלים תנחמו ולא תוסיפו לדאבה עוד

צוות רבני ומהנדסי המכון

ההנהלה

ראש המכון

הרב אברהם יוסף לייזרזון זצ"ל בהופעתו הציבורית האחרונה, נושא דברים נלהבים במסיבה מצומצמת שהתקיימה בט"ו מר חשוון השנה, במלאת שנה להסתלקותו של ראש המכון הגאון האדיר רבי לוי יצחק הלפרין זצ"ל. נראים עוד מימין לשמאל: ראש המכון הגר"מ הלפרין, האדמו"ר מד"קוב גבעת-זאב, האדמו"ר מאונגוואר, האדמו"ר מלוצק, הגר"י עהרנפלד ראש ישיבת בית שמואל, הרב הראשי לישראל הגר"י לאו, הגר"ח שובקס דומ"ץ קהל מחזיקי הדת דחסידי בעלזא, הגר"א כהן רב שכונת רמת הצפון, הגר"א שטיגליץ רב חסידי צאנז וחבר ה בד"ץ בביתר עילית, הגר"א קאופמן יו"ר ועד הישיבות והגרש"א הלפרין

אספקלריה

יו"ל ע"י המכון המדעי טכנולוגי להלכה

רחוב הפסגה 1, בית וגן ירושלים 9646501 ת.ד. 16121

טל: 02-6424880, 02-6423230, 02-6416505

machon.halacha@gmail.com | www.machonhalacha.co.il

עורך אחראי: הרב אברהם פורמן

לתגובות, שאלות והערות ניתן לפנות באימייל: aspaklrya@gmail.com

